ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε».

Ἔτος 68ον ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 1932. Ἀριθ. 12.

« Καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου αἰνούντων τὸν Θεὸν καὶ λεγόντων, Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.» (Λουκ. β΄ 13, 15)

ΤΟ ΠΛΗΡΩΜΑ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

«Ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ, ὅστις ἐγεννήθη ἐκ γυναικὸς [καὶ] ὑπετάγη εἰς τὸν Νόμον, ἵνα ἐξαγοράσῃ τοὺς ὑπὸ Νόμον, ἵνα λάβωμεν τὴν υἱοθεσίαν».
(Πρὸς Γαλάτ. δ΄. 4, 5)

Εἰς τὸ χωρίον τοῦτο ὁ ἀπόστολος Παῦλος μὲ ὀλίγας λέξεις θαυμασίως ἐκθέτει τὸ Θεῖον σχέδιον τῆς σωτηρίας ὡς πρὸς τοὺς ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου ποτὲ διατελέσαντες, τώρα δὲ διὰ τοῦ Χριστοῦ προαγομένους εἰς τὴν προνομιοῦχον θέσιν τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

Τὸ θέμα τοῦτο ἔχει ἐφαρμογὴν εὐρυτέραν. Τὸ σχέδιον τῆς σωτηρίας δὲν ἐξυφάνθη ὑπὲρ μιᾶς μόνον φυλῆς, ἀλλ᾽ ὑπὲρ ὁλοκλήρου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ Προαιωνίου Λόγου εἶναι γεγονὸς ***παγκοσμίου σημασίας.*** Τὴν παγκόσμιον ταύτην ἔννοιαν εὑρίσκομεν εἰς τὴν φράσιν «τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου,» ἥτις ἀναλυομένη παρουσιάζει ὅλα τὰ στοιχεῖα ἑνὸς γεγονότος περιλαμβάνοντος πάντα αἰῶνα, πᾶσαν ἐκδήλωσιν τῆς Θείας Προνοίας, καὶ ἕνα ἑνιαῖον σκοπόν, ἀποβλέποντα εἰς τὴν ἀποκατάστασιν ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος. Εἶναι φράσις μεστὴ κοσμοϊστορικῆς ἐννοίας ὡς πρὸς τὸν ***χρόνον,*** τὸν ***τρόπον*** καὶ τὸν ***σκοπὸν*** τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ ἱστορία, ὑπὸ τὸ φῶς τῆς Θείας ἀποκαλύψεως ἐξεταζομένη, φανερώνει μίαν πλοκὴν συμβάντων ἐξελισσομένην πρὸς ἓν ἀναπόφευκτον τέλος—πρὸς μίαν μοιραίαν προετοιμασίαν διὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος. Ἕκαστος αἰὼν ὑπῆρξεν ἐξυπηρετικὸς τοῦ σκοποῦ τούτου. Αἱ διακυμάνσεις τῶν τυχῶν τῶν λαῶν, ἡ ἀνάπτυξις καὶ ἡ κατάρρευσις τῶν κρατῶν, προητοίμαζον τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς κοσμοκρατορίας τῆς Ρώμης, τῆς ἑνιαίας ἐκείνης στρατιωτικῆς, διοικητικῆς καὶ νομοθε-

τικῆς ἐξουσίας, ἥτις ἦτο ἀπαραίτητος διὰ τὴν ἐξάπλωσιν μιᾶς παγκοσμίου θρησκείας. Ὁ **χρόνος** ὅθεν τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ ὡρίσθη διὰ τὴν ἐποχήν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἔνοπλος ἀντίστασις τῶν ἄλλων κρατῶν θὰ εἶχε παύσει, ***παγκόσμιος δὲ εἰρήνη,*** κατάλληλος διὰ τὴν διάδοσιν τῆς ἀναγγελίας Εὐαγγελίου τῆς σωτηρίας, θὰ ἔστρεφε τὰ πνεύματα πρὸς ἄλλα θέματα. Διότι ἦτο ταυτοχρόνως καὶ περίοδος ***παγκοσμίων συγκοινωνιῶν.*** Θαυμάσιον δίκτυον δημοσίων ὁδῶν διέσχιζεν ἀπ᾿ ἄκρου εἰς ἄκρον τὴν ἀπέραντον Ρωμαϊκὴν αὐτοκρατορίαν. Ἐπ᾿ αὐτῶν μετεκινοῦντο ταχέως καὶ ἀνέτως αἱ Ρωμαϊκαὶ λεγεῶνες, καλούμεναι εἰς φρούρησιν τῶν ἐσχάτων μεθορίων σταθμῶν καὶ εἰς τήρησιν τῆς τάξεως τῶν ἀπωτάτων ἐπαρχιῶν. Δι᾿ αὐτῶν διέβαινον ἐν ἀσφαλείᾳ οἱ ἔμποροι, κομίζοντες τὰ πολύτιμα προϊόντα τῆς Ἀνατολῆς πρὸς τὰ κέντρα τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ δι᾿ αὐτῶν ἐβάδιζον οἱ κήρυκες καὶ κομισταὶ τῆς ἀγγελίας «μεγάλης χαρᾶς,» τὴν ὁποίαν τὸ πρῶτον ἀνήγγειλεν ὁ ἀγγελικὸς χορὸς εἰς τοὺς ποιμένας τῆς Βηθλεέμ.

Ἐπὶ πλέον, τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου ὑπῆρξεν ἐποχὴ ***παγκοσμίου κοινῆς γλώσσης***—τῆς Ἑλληνικῆς. Ταύτην ὥρισεν ὁ Θεὸς ὡς μέσον, διὰ τοῦ ὁποίου πάντες οἱ λαοὶ θὰ ἐλάμβανον γνῶσιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ σχεδίου τῆς σωτηρίας. Πολὺ πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ, ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, μεταφρασθεῖσα ἐκ τῆς Ἑβραϊκῆς εἰς τὴν Ἑλληνικήν, χάριν τῶν Ἑλληνοφώνων ἐν τῇ διασπορᾷ Ἰουδαίων, εἶχε γίνει γνωστὴ καὶ εἰς τοὺς Ἐθνικούς, προαγγέλλουσα τὴν ἔλευσιν ἑνὸς ἀναμενομένου Λυτρωτοῦ—τοῦ Μεσσία. Κατὰ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, διὰ τῆς αὐτῆς γλώσσης ἐγένετο γνωστὸν πρὸς τὰ ἔθνη τὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ πρὸς σωτηρίαν τοῦ κόσμου. Καὶ τοῦτο κατ᾿ ἐποχήν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ματαιότης τῶν μύθων τῆς Ἐθνικῆς δεισιδαιμονίας ἀφ᾿ ἑνὸς καὶ ἡ ἀοριστία τῆς Ἐθνικῆς φιλοσοφίας ἀφ᾿ ἑτέρου εἶχον ἀπογοητεύσει καὶ τοὺς διανοουμένους καὶ τοὺς λαοὺς πάσης χώρας καὶ ἐπέσπευσαν τὴν ἠθικὴν κατάπτωσιν, τὸν κοινωνικὸν ἐκτροχιασμὸν καὶ τὴν ἀπιστίαν. Ἦτο ἐποχὴ ***παγκοσμίου ἀπογοητεύσεως*** καὶ ***ἀσυναισθήτου προσδοκίας*** μελλοντικοῦ τινος συμβάντος, ἀορίστου μὲν ἀλλὰ βαρυσημάντου.

Μόνον τὸ Ιουδαϊκὸν ἔθνος εἶχε γνώσεις θετικὰς καὶ ἔτρεφεν ἐλπίδας σταθερὰς περὶ τοῦ ἀναμενομένου Μεσσίου. Ἀλλὰ τὸν ἐπερίμενε νὰ ἐμφανισθῇ περιβεβλημένος ἐξουσίαν κοσμικὴν καὶ δύναμιν κραταιὰν νικητοῦ, ὅστις ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰεχωβᾶ θὰ ἐπάτασσε τὸ βδελυγμα τῆς εἰδωλολατρίας καὶ θὰ ἀνέτρεπε τὴν κυριαρχίαν τῆς Ρώμης, ἐπαναφέρων τὴν παλαιὰν δόξαν τῶν ἡμερῶν τοῦ Σολομῶντος. Ἀπήχησεις δὲ τῆς τοιαύτης Ἰουδαϊκῆς προσδοκίας εἶχον εἰσχωρήσει καὶ εἰς τὸν Ἐθνικὸν κόσμον, οὕτως ὥστε ἡ ἐποχὴ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ ἦτο ***ἐποχὴ ἀναμονῆς*** γενικῆς μὲν ἀλλ᾿ ἀπροσδιορίστου, προσφορωτάτης ὅμως πρὸς τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Σωτῆρος.

Ἐνώπιον τῆς παγκοσμίου ταύτης προσδοκίας διερωτᾶταί τις, διατί ἐπὶ τόσας χιλιετηρίδας ἐβράδυνε νὰ πραγματοποιηθῇ εἰς τὴν στενάζουσαν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς ἁμαρτίας ἀνθρωπότητα ἡ ὑπόσχεσις περὶ ἐλεύσεως τοῦ Σωτῆρος, ἡ ὁποία ἐδόθη εἰς τοὺς πρωτοπλάστους ἀνθρώπους; Διατί τὸ ἀνθρώπινον γένος νὰ ἀφεθῇ ἐπὶ τόσους αἰῶνας νὰ πλανᾶται εἰς τὸ σκότος καὶ νὰ ὑφίσταται τὰς συνεπείας τῶν σφαλμάτων του, ἐνῷ ἡ πραγματοποίησις τῆς Θείας ὑποσχέσεως θὰ

ἔθετε τέρμα εἰς τὴν κακοδαιμονίαν ταύτην; Ἁπλούστατα, διότι ἔπρεπεν ἡ ἀνθρωπότης νὰ φθάσῃ, διὰ μέσου μακρῶν αἰώνων δοκιμασίας καὶ ἀποτυχιῶν, εἰς τὴν πλήρη ἀντίληψιν τῆς ἰδίας αὐτῆς ἀδυναμίας καὶ ἀνικανότητος — νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸ ψευδὲς καὶ ἀπατηλὸν τῶν μύθων καὶ τὸ μάταιον τῶν ἐλπίδων, τὰς ὁποίας ἐστήριζεν ἐπὶ τῆς βίας καὶ τῶν ὠμοτήτων τοῦ πολέμου, νὰ στραφῇ δὲ ἀπηλπισμένη πρὸς τὸν παγκόσμιον Λυτρωτήν. Εἰδικώτερον, ἔπρεπεν ὁ Ἰουδαϊκὸς λαός, ὁ μόνος τότε κάτοχος τῆς θρησκείας τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, νὰ διαπαιδαγωγηθῇ καταλλήλως, ὥστε μὲ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου νὰ ἔλθῃ εἰς συναίσθησιν τῆς ἀνάγκης ***πνευματικοῦ*** Σωτῆρος καὶ νὰ τὸν ***δεχθῇ*** ἐμφανιζόμενον. Τὴν διαφώτισιν τοῦ τοῦ περιουσίου Του λαοῦ ἀνέθεσεν ὁ Θεὸς εἰς τοὺς προφήτας τῆς Παλαιᾶς Οἰκονομίας. Οὗτοι μετὰ θεοπνεύστου ἀκριβείας κατὰ διαφόρους καιροὺς προεῖπον ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ τὰ γνωρίσματα τοῦ Μεσσίου — τὸν χαρακτῆρα Αὐτοῦ, τὰ τῆς ἐπιγείου Αὐτοῦ σταδιοδρομίας, ἰδίως δὲ τὰ πάθη Του. Καὶ ὅλα ταῦτα ἐπανελήφθησαν ἐπὶ σειρὰν αἰώνων ὑπὸ ἀλληλοδιαδόχων προφητῶν, πρὸς βεβαίωσιν τοῦ γεγονότος καὶ τῆς σημασίας αὐτοῦ, ὅταν τοῦτο ἤθελε πραγματοποιηθῇ κατὰ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου. Τί σημαίνει ἂν τὸ κάλυμμα, τὸ ἐπικείμενον ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ λαοῦ Ἰσραήλ, δὲν ἤρθη οὔτε μέχρι σήμερον τελείως; Τὴν παντοδυναμίαν Αὐτοῦ διετράνωσεν ὁ Θεός, ἐπιτρέψας ὅπως τὸν εὐαγγελισμὸν τοῦ κόσμου—τοῦ κόσμου τῆς εἰδωλολατρείας—ἐνεργήσῃ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα διὰ μιᾶς δρακὸς ταπεινῶν Ἰουδαίων, οἵτινες ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστὸν ὡς τὸν ἐπαγγελθέντα Μεσσίαν καὶ εἰς τὸ σωτήριον ἔργον Αὐτοῦ, τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν ποινὴν καὶ τὴν ἐξουσίαν τῆς ἁμαρτίας. Ἐν τῇ ἀσθενείᾳ τῶν ἀνθρωπίνων νόσων ἐφανέρωσεν οὕτω καὶ ὁ Θεὸς τὴν παντοδυναμίαν Αὐτοῦ.

Ὁ ***τρόπος*** τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ—ἡ ***ἐνσάρκωσις τοῦ Θείου Λόγου***— ἀποτελεῖ τὸ μέγα μυστήριον τοῦ σχεδίου τῆς σωτηρίας. Ὁ προαιώνιος Λόγος καὶ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἔλαβε σάρκα καὶ μορφὴν ἀνθρωπίνην, ἵνα γίνῃ ἀντιληπτὸς εἰς τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους ἔμελλε νὰ σώσῃ, καθ᾽ ὅλα ὅμοιος γενόμενος πρὸς αὐτοὺς παρ᾽ ἐκτὸς ἁμαρτίας, ἵνα γίνῃ εἰς αὐτοὺς ὑπέρτατον πρότυπον ἀρετῆς. Ἡ μεταξὺ πασῶν τῶν γυναικῶν ἐκλεγεῖσα μακαρία Παρθένος, ὅπως γίνῃ σκευοφύλαξ τοῦ Θείου γόνου, ὑπῆρξεν ἡ μόνη ***οὐσιώδης*** αὐτοῦ ἐπαφὴ πρὸς τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων. Ἐγεννήθη Ἰουδαῖος, ἵνα πληρωθῇ ἐν αὐτῷ ἡ πρὸς τὸν Ἰουδαϊκὸν λαὸν δοθεῖσα ἐπαγγελία. Ἔζησεν ὑπὸ τὸν Ἰουδαϊκὸν Νόμον, πιστῶς ἐκπληρώσας αὐτόν, «ἵνα πληρωθῇ πᾶσα δικαιοσύνη».

Ὡς Ἰουδαῖος ἐπειθάρχησεν εἰς τὰς νενομισμένας διατάξεις περὶ τῆς καθημερινῆς ζωῆς καὶ διαγωγῆς. Οὕτω διὰ τῆς τελείας ἐκπληρώσεως τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ Νόμου, ἠδυνήθη νὰ ἀντικαταστήσῃ τοὺς ὑπὸ τὸν Νόμον διατελοῦντας ἀλλ᾽ ἀδυνατοῦντας νὰ ἱκανοποιήσωσι τὸν Νόμον καὶ ἑπομένως εὑρισκομένους ὑπὸ τὴν κατάραν τοῦ Νόμου. Αὐτὸς ἀναμάρτητος ἔλαβεν ἐφ᾽ ἑαυτὸν τὴν ἀρὰν καὶ τὴν ποινὴν τῆς ἁμαρτίας, ἵνα λυτρώσῃ τοὺς μὴ δυναμένους νὰ λυτρώσωσιν ἑαυτούς.

Τῆς ἀφαντάστου ταύτης θυσίας καὶ τοῦ ὑπερβάλλοντος ἐλέους ***σκοπὸς*** ὑπῆρξεν ἡ ἐξασφάλισις τῆς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ υἱοθεσίας ἐκείνων, ὅσον ἤθελον ἀποδεχθῇ τὴν δωρεὰν τῆς διὰ τοῦ Χριστοῦ σωτηρίας.

Ἤτοι, ὁ ἁμαρτωλός, ἀναγεννηθεὶς διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τοῦ νοὸς καὶ τῆς καρδίας του, ἀποκαθίσταται ὡς μέλος τῆς οἰκογενείας τοῦ Θεοῦ, καὶ μετέχων τῆς φύσεως τῶν τέκνων, ἀποστρέφεται ἤδη τὴν ἁμαρτίαν, ἥν πρότερον ἠγάπα, καὶ ποθεῖ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὴν ἁγιότητα. Ἀναγνωρίζει τὴν ἐξουσίαν τοῦ Θεοῦ ἐφ᾽ ὅλης του τῆς ὑπάρξεως, ἀγαπᾷ ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας τὸν Σωτῆρά του, ἐπεκτείνων τὴν ἀγάπην του καὶ πρὸς τοὺς ὁμοίους του ἀνθρώπους, καθότι ἡ τοιαύτη ἀγάπη εἶναι τὸ γνώρισμα τῶν ὀπαδῶν Ἐκείνου. Οὕτω δὲ ἀσφαλῶς καὶ ἐν ἀκραδάντῳ πεποιθήσει διέρχεται τὰς τραχυτέρας ἀνωμαλίας τοῦ ἐπιγείου δρόμου, ἀποβλέπων εἰς τὸ ἔνδοξον τέρμα αὐτοῦ—τὴν αἰωνίαν ζωὴν—τὴν δωρεὰν τοῦ Χριστοῦ, ἥν οὗτος ἐξασφάλισε διὰ τῆς θυσίας Αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἵνα ὅμως ἡμεῖς σήμερον γίνωμεν μέτοχοι τοῦ ὑψηλοῦ προνομίου τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ υἱοθεσίας, ἀνάγκη νὰ ἀναγεννηθῶμεν, διὰ τῆς καταλήψεως τῆς ψυχῆς ἡμῶν ὑπ᾽ αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ. ***Πρέπει ἐν ἑκάστῃ ψυχῇ νὰ γεννηθῇ ὁ Χριστός,*** οὗτινος τὴν γέννησιν ἑορτάζει κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ὁ Χριστιανικὸς κόσμος. Ἡ ἐπάνοδος τῆς χαρμοσύνου ἑορτῆς εἶναι ὑπόμνησις πρὸς πάντα ἄνθρωπον, ὅτι ὁ Σωτὴρ ζητεῖ εἴσοδον εἰς τὴν καρδίαν μας καὶ διαμονὴν ἐν τῇ ζωῇ μας. Ἐνδέχεται νὰ ναι κατειλημμέναι αὗται ὑπὸ κοσμικῶν μεριμνῶν, ὑπὸ ἰδιοτελῶν πόθων καὶ σκοπῶν. Ἄς ἐκδιώξωμεν πάντα ταῦτα καὶ ἂς προσφέρωμεν οὐχὶ τὴν φάτνην, ἀλλὰ τὸν ναὸν τῆς ἀγάπης ἡμῶν τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ τῆς τελείας ἀφοσιώσεως ἡμῶν πρὸς Ἐκεῖνον, ὅστις ἐγένετο ἄνθρωπος ἵνα σώσῃ πάντα προσερχόμενον ἐν μετανοίᾳ καὶ πίστει πρὸς Αὐτόν, χθὲς καὶ σήμερον καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας! Ἀμήν.

Η ΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΖΩΠΥΡΗΣΕΩΣ

Ἀπό τινος χρόνου μεταξὺ τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ ἁπανταχοῦ τῆς γῆς ἔχει μορφωθῇ ζωηρὸς πόθος, ὅπως εὐδοκήσῃ ὁ Κύριος νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς ἁπανταχοῦ ἐκκλησίας Του μὲ ἀναζωπύρησιν πνευματικὴν τῆς ὁποίας τὸν ἀντίκτυπον νὰ αἰσθανθῇ καὶ ὁ πέριξ κόσμος καὶ ἀφυπνισθῶσι πολλοὶ εἰς συναίσθησιν τῆς ἀθλίας αὐτῶν πνευματικῆς καταστάσεως καὶ εἰς ἐκτίμησιν τῶν ἀνεκτιμήτων εὐλογιῶν ἃς ὁ Κύριος προσφέρει διὰ τοῦ Εὐαγγελίου. Τοῦ πόθου τούτου μετέχουσι καὶ πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων Εὐαγγελικῶν, καὶ γίνονται κατὰ καιροὺς καὶ ἀπὸ κοινοῦ προσευχαί, δι᾽ ὧν τὸ σπουδαιότατον τοῦτο αἴτημα φέρεται ἔμπροσθεν τοῦ Θρόνου τῆς Χάριτος. Καὶ εἶναι ὁμολογουμένως ἡ μετὰ πίστεως καὶ εἰλικρινείας ἡνωμένη προσευχὴ τὸ μόνον πρὸς τοῦτο ἀποτελεσματικὸν μέσον, διότι «πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι καταβαῖνον, ἀπὸ τοῦ Πατρὸς τῶν φώνων» (Ἰακ. α΄. 17).

Ἀλλ᾽ εἴμεθα ἡμεῖς αὐτοί, οἱ προσευχόμενοι καὶ ἐπικαλούμενοι τὴν εὐλογίαν ταύτην, ἐν τάξει μὲ τὸν Θεόν; Δὲν ὑπάρχουν ζητήματα ἄλυτα μεταξὺ ἡμῶν καὶ Αὐτοῦ; Καὶ ἂν ὑπάρχουν τοιαῦτα, δὲν ἐπείγει πρῶτον ταῦτα νὰ διευθετηθῶσι; Καὶ ἐν ὅσῳ ὑπάρχουν, δὲν εἶναι αἱ προσευχαὶ ἡμῶν οὐχὶ μόνον μάταιαι ἀλλὰ καὶ αὐθάδεις; Καὶ πῶς δύναται νὰ γείνῃ ἡ ἐπείγουσα αὐτοῦ διευθέτησις;

Ἡ ἀπόκρισις εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην ἐρώτησιν δίδεται, νομίζω, μὲ ἀρκετὴν σαφήνειαν εἰς βιβλιάριόν τι τοῦ γνωστοῦ εἰς πολλοὺς ὑπηρέτου τοῦ Εὐαγγελίου Μακκόνκη περὶ ***παραχωρήσεως***, τοῦ ὁποίου μετάφρασιν δι᾽ Ἕλληνα ἀναγνώστην προσφέρω εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ «Ἀστέρος» ἐφεξῆς.

Ξ. Π. Μόσχου.

Α΄. Ἀνάγκη παραχωρήσεως.

Καθ᾽ ὅλην τὴ παρελθοῦσαν ἑκατονταετηρίδα μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν δὲν εἶχε δοθῆ τόση ἔμφασις εἰς τὸ ζήτημα τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς καὶ συμπεριφορᾶς, ὅσον κατὰ τὴν παροῦσαν ἐποχήν. Τὰ ἀληθῆ τέκνα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ πολὺ ἐπόθησαν τὴν ὅσον τὸ δυνατὸν πλήρη, πλουσίαν, ἔνθερμον πνευματικὴν ζωήν, τὴν ἐφικτὴν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ὅτι ὑπῆρχε τοιαύτη τις βαθυτέρα, ὑψηλοτέρα, εὐρυτέρα ζωὴ ἐν Χριστῷ παρὰ τὴν συνήθη ζωὴν τὴν ἐκδηλουμένην ὑπὸ πολλῶν τῶν τέκνων Του, πάντες παρεδέχοντο. Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ ὑπόσχεται τοιαύτην ζωήν. Οἱ πρῶτοι μαθηταὶ ἦσαν πλήρεις τῆς δόξης της· αἱ καρδίαι τῶν εὐσεβῶν ἀνθρώπων ἐπεπόθουν αὐτήν. Αὐτὴ αὕτη ἡ προσκόλλησις τῆς πίστεώς των εἰς τὸ δυνατὸν μιᾶς τοιαύτης Χριστιανικῆς πείρας ἦτο ἡ ἐκ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος προερχομένη καὶ δι᾽ Αὐτοῦ διατρεφομένη ἀπόδειξις τῆς ὑπάρξεώς της. Αἱ καρδίαι τῶν ἀνθρώπων δὲν ἐδέχοντο νὰ χωρισθῶσι τῆς πίστεως ταύτης, διότι τὸ ἐν αὐτοῖς Ἅγιον Πνεῦμα δὲν ἐπέτρεπε τοιαύτη πίστις νὰ ἐξαφανισθῇ. Ὁ μέγας λοιπὸν τῶν ψυχῶν ἐχθρός, βλέπων ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξαλείψῃ τὸ ὅραμα τῆς ὑψηλῆς κορυφῆς, ἐζήτησε νὰ συσκοτίσῃ τὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν ἐκεῖ. Βλέπων ὅτι δὲν ἐγκατέλειπον τὴν πίστιν των εἰς τὴν ὕπαρξιν μεμακρυσμένου λιμένος, προσπάθησε διὰ γραμμῶν ἀπατηλῶν νὰ παραστήσῃ συγκεχυμένον τὸν χάρτην, ὅστις θὰ ὡδήγει εἰς αὐτὸν καταπεπονημένους θαλασσοπόρους. Καθὼς ἐπὶ χιλιετηρίδα ὅλην εἶχεν ἐπικαλύψῃ τὴν ὁδόν, ἥτις θὰ ἔφερε τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ συμφιλίωσιν—εἰς τὴν ***πρὸς τὸν Θεὸν εἰρήνην,*** οὕτω τώρα μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας ἠγωνίσθη νὰ ἐπισκοτίσῃ τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν εἰς τὴν «διαφυλάττουσαν τὴν καρδίαν» ***εἰρήνην τοῦ Θεοῦ.*** Πλάναι καὶ ψευδεῖς διδασκαλίαι διαφόρων καὶ ποικίλων μορφῶν συνέδραμον εἰς τὴν ἐπισκότισιν ταύτην. Ἡ πλάνη περὶ τελειότητος· ἡ πλάνη περὶ ἐξαγιάσεως τῆς σαρκός· ἡ πλάνη περὶ ἐκριζώσεως τῆς ἐκ γενετῆς ἁμαρτίας ἀπὸ τῆς παλαιᾶς φύσεως, περὶ τῆς ὁποίας ὁ ἅγιος Θεὸς διακηρύττει ὅτι ν αὐτῇ «δὲν κατοικεῖ ἀγαθόν»· διδασκαλίαι περὶ ἁγιασμοῦ, περιέχουσαι μὲν μέρος τῆς ἀληθείας ἀλλὰ καὶ τόσην πλάνην εἴτε ἐξ ἀγνοίας εἴτε ἐκ διαστροφῆς τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ὥστε πολλοὶ κατέληξαν εἰς θλιβερὰν ἀποτυχίαν καὶ πνευματικὴν ζημίαν—ὅλα ταῦτα ἐπεκάλυψαν τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν εἰς τὴν πλήρη ἀνάπτυξιν τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς καὶ πολλοὺς παρεπλάνησαν, ὡς ἡ ὁμίχλη καὶ ὁ ἀντικατοπτρισμὸς παραπλανῶσι τὸν κατάκοπον ὁδοιπόρον, ἀγωνιζόμενον νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέρμα τῆς ὁδοπορίας του.

Ἀλλὰ παρὰ πάντα ταῦτα ἡ ὁδὸς ἦτο ἤδη ἀποκεκαλυμμένη διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Καθ᾽ ὅλα ταῦτα τὰ πολλὰ ἔτη τῆς πνευματικῆς ἀχλύος καὶ τῆς πλάνης ἡ ἀλήθεια ὑπῆρχεν ἁπλῆ καὶ φωτεινὴ ἐν τῷ Λόγῳ Αὐτοῦ. Ἐφ᾽ ὅσον οἱ

ἄνθρωποι ἐπλανῶντο ἐντὸς τοῦ λαβυρίνθου τῶν ἰδίων αὐτῶν δογμάτων, ἐφ᾽ ὅσον περιεκάλυπτον τὴν ἀλήθειαν μὲ τὸ εὐτελὲς ἐπίχρισμα τῶν ἰδίων των ἰδεῶν, τὸ Ἅγιον Πνεῦμα δὲν ἠδύνατο νὰ δείξῃ εἰς αὐτοὺς τὴν τόσον σαφῆ ὁδόν. Ἀλλ᾽ εὐθὺς ὡς ἤρχισαν νὰ παραχωρῶσιν εἰς τὸν ἁπλοῦν Αὐτοῦ Λόγον τὴν θέσιν τοῦ ἀπολύτου κύρους, τὴν ὁποίαν ἀσυναισθήτως εἶχον δώσῃ εἰς σύμβολα πίστεως καὶ εἰς ἀνθρώπινα σχόλια τῶν Γραφῶν, τὸ ἀληθὲς φῶς ἤρχισε νὰ ἀναλάμπῃ. Οὕτω λοιπὸν διὰ τῆς ἐνθέρμου καὶ ἐπιμελοῦς καὶ μετὰ πίστεως μελέτης τοῦ Θείου Λόγου ἐκ μέσου τῶν διαφόρων πλανῶν, τῆς ἀγνοίας καὶ τῶν ψευδοδιδασκαλιῶν ὁλοκλήρου ἑκατονταετηρίδος, ἀναφαίνεται ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ δόξῃ ἡ ἀλήθεια, ἡ εἰσάγουσα ἡμᾶς εἰς τὸ μυστήριον τῆς πλήρους καὶ θριαμβευτικῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· αὕτη περιλαμβάνει τὰς ἀκολούθους ἐπὶ μέρους ἀληθείας:

Τὸ σῶμα τοῦ πιστοῦ εἶναι ναὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εἰσελθόντος κατὰ τὴν ἀναγέννησιν, ἵνα μένῃ ἐν τῷ πιστῷ διὰ παντός. Τὸ νὰ περιπατῇ τις ἐν Πνεύματι ἀντὶ νὰ περιπατῇ ἐν τῇ σαρκί, ὡς περιεπάτει πρὸ τῆς ἀναγεννήσεως, εἶναι τὸ ὅλον, ὅπερ ἐξασφαλίζει εἰς τὴν ζωὴν τοῦ πιστοῦ δύναμιν, προνόμια πνευματικὰ καὶ εἰρήνην. Ἵνα περιπατῇ τις οὕτως ἐν Πνεύματι εἶναι ἀπαραίτητος ἡ εἰς τὸν Θεὸν ἀπεριόριστος παραχώρησις τῆς ζωῆς, τὴν ὁποίαν ὁ πιστὸς μέχρι τοῦδε ἐκυβέρνα αὐτὸς καὶ διηύθυνεν.

Αἱ μεγάλαι αὗται ἀλήθειαι σαφῶς ἐκτίθενται εἰς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ μάλιστα εἰς τὰς ἐπιστολὰς τοῦ μεγάλου τῶν ἐθνῶν Ἀποστόλου: Ἐὰν περιπατῶμεν κατὰ τὸ Πνεῦμα, δὲν θὰ ἁμαρτάνωμεν (Γαλ. ε΄ 16). Ἐὰν περιπατῶμεν κατὰ ἐν Πνεύματι, θανατώνομεν τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς (Ρωμ. η΄ 13). Εὰν περιπατῶμεν κατὰ τὸ Πνεῦμα, ὁ νόμος Αὐτοῦ ἐλευθεροῖ ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου (Ρωμ. η΄ 2). Ἐὰν διοικώμεθα ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, δεικνύομεν μὲ τοῦτο ὅτι εἴμεθα ἀληθῶς υἱοὶ τοῦ Θεοῦ (Ρωμ. η΄ 14). Ἐὰν περιπατῶμεν κατὰ τὸ Πνεῦμα, εἴμεθα ἐλεύθεροι ἀπὸ τῆς δουλείας τοῦ νόμου (Γαλ. ε΄ 18). Ἐὰν περιπατῶμεν κατὰ τὸ Πνεῦμα, γινόμεθα ὅμοιοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν (Κορ. Β΄ γ΄ 18), καὶ ἡ εἰκὼν τῆς ἐνδόξου Αὐτοῦ ζωῆς ἀναπαρίσταται ἐν ἡμῖν μὲ ὅλας τὰς ὄψεις αὐτῆς—ἀγάπην, χαράν, εἰρήνην, μακροθυμίαν, χρηστότητα, ἀγαθωσύνην, κτλ. (Γαλ. ε΄ 22). Ἐν συντόμῳ, ὁ πιστὸς ὅστις ἔμαθε νὰ περιπατῇ κατὰ τὸ Πνεῦμα, περιπατεῖ ἐν τῷ Θεῷ, ἀντὶ νὰ περιπατῇ ἐν ἑαυτῷ, καὶ δι᾽ αὐτὸν τὸ ζῆν εἶναι ὁ Χριστός. Ὑπάρχει ὑψηλοτέρα ταύτης κορυφὴ διὰ τὴν Χριστιανικὴν πεῖραν;

Ἡ παραχώρησις εἶναι ἀναγκαία, ἵνα δυνηθῇ ὁ Θεὸς νὰ μᾶς μεταχειρισθῇ ὅπως θέλει.

Πῶς εἶναι δυνατὸν τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ νὰ ὁδηγήσῃ, καθαρίσῃ, μεταμορφώσῃ, ἐμπλήσῃ καὶ μεταχειρισθῇ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, ἐὰν δὲν παραχωρηθῇ εἰς Αὐτόν; Πῶς θὰ ἠδύνατο ὁ κεραμεὺς νὰ πλάσῃ τὸν πηλόν, ἐὰν ὁ πηλὸς ἠδύνατο νὰ ἀντισταθῇ εἰς αὐτόν; Πῶς δύναται ὁ Θεὸς νὰ πλάσῃ καὶ μορφώσῃ ζωήν, ἥτις δὲν παρεχωρήθη εἰς Αὐτόν; Ἐὰν ὁ μὲν Θεὸς συντρίβῃ πᾶν εἴδωλον, ὁ δὲ ἄνθρωπος κρυφίως θρηνῇ δι᾽ αὐτό· ἐὰν κατὰ παντὸς ὑψηλοῦ

σκοποῦ παρουσιάζηται θέλημα ἐχθρικόν· ἐὰν ἐναντίον πάσης ἐκ μέρους Αὐτοῦ παιδείας ἐξεγείρηται ἐν τῇ καρδίᾳ ἀγανάκτησις καὶ πικρία, πῶς δύναται Αὐτὸς νὰ διαπλάσῃ καὶ μεταμορφώσῃ καὶ εὐλογήσῃ; Ἀναμφιβόλως τὸ πνευματικὸν πλοῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς δὲν εἶναι ὁ πηδαλιοῦχος, προώρισται νὰ δοκιμάσῃ καταστρεπτικὸν ναυάγιον· ἀναμφιβόλως ἡ πνευματικὴ κιθάρα, τῆς ὁποίας τὰς χορδὰς δὲν ἐρρύθμισεν ὁ Θεός, θὰ ἀναδώσουν πάντοτε ἤχους παρατόνους διὰ τὴν ἁγίαν Αὐτοῦ ἀκοήν. Ἵνα ἀποκαταστήσωμεν τὸ βεβλαμμένον πρᾶγμα, παραδίδομεν αὐτὸ εἰς τὸν εἰδήμονα—τὸ ὡρολόγιόν μας εἰς τὸν ὡρολογοποιόν· τὸ τεθραυσμένον κόσμημα εἰς τὸν χρυσοχόον· τὸ πεπληγωμένον καὶ αἱμόφυρτον μέλος τοῦ σώματός μας εἰς τὸν ἐπιτήδειον χειρουργόν. Εἶναι δυνατὸν νὰ ἐμπιστευθῶμεν ὀλιγώτερον τὸν Θεὸν μὲ τὸν ἀνεκτίμητον θησαυρὸν τῆς ζωῆς, ἐὰν θέλωμεν νὰ ἐκτελεσθῶσιν οἱ ὕψιστοι ἡμῶν πόθοι περὶ χρησιμοποιήσεως αὐτῆς; Διὰ τοῦτο ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ καλεῖ ἡμᾶς νὰ παραστήσωμεν, νὰ ***παραδώσωμεν***, νὰ ***παραχωρήσωμεν*** ἑαυτοὺς εἰς τὸν Θεὸν (Ρωμ. ς´ 13, 16, 19), ἂν θέλωμεν τὸ Πνεῦμα Αὐτοῦ νὰ ἀσκήσῃ πλήρη τὴν διεύθυνσιν τῆς ζωῆς μας. Ἀλλὰ δὲν θὰ μᾶς ἐξαναγκάσῃ εἰς τὴν τοιαύτην παραχώρησιν. Θέλει ἀφιέρωσιν, ὄχι ἐκβιασμόν. Ὁ δὲ πλήρης σκοπὸς Αὐτοῦ διὰ χάριν, εὐλογίαν καὶ ὑπηρεσίαν πράγματι ἐξουδετεροῦται εἰς τὴν ζωήν, ἥτις δὲν παραχωρεῖται εἰς Αὐτόν. Τὸ πλέον θαυμαστὸν φαινόμενον τῆς ἐπιγείου ζωῆς τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ τελεία Αὐτοῦ ὑποταγὴ εἰς τὸν Πατέρα: «Ἰδού, ἔρχομαι διὰ νὰ κάμω τὸ θέλημά Σου» ἦτο ἡ τελεία ἔκφρασις τῆς ζωῆς Αὐτοῦ καὶ δράσεως. Ἦλθεν, ὡς λέγει, οὐχὶ διὰ νὰ κάμῃ τὸ ἰδικόν Του θέλημα· οὐχὶ διὰ νὰ λαλήσῃ τοὺς ἰδικούς Του λόγους· οὐχὶ διὰ νὰ ζητήσῃ τὴν ἰδικήν Του δόξαν· οὐχὶ διὰ νὰ διδάξῃ τὴν ἰδικήν Του διδασκαλίαν. Ἐν πᾶσι τούτοις ἐπανειλημμένως καὶ μετ' ἐμφάσεως ἐβεβαίωσε τὴν ὁλοσχερῆ ὑποταγήν Του εἰς τὸν Πατέρα καὶ τὴν πλήρη ἀφάνειαν ἑαυτοῦ ἐν τῇ διεξαγωγῇ καὶ μορφώσει τοῦ ἐπιγείου σταδίου Του. Καὶ ὁ δοῦλος δὲν εἶναι ἀνώτερος τοῦ Κυρίου αὐτοῦ: καθὼς ὁ Πατὴρ ἔπεμψεν Αὐτόν, οὕτως Αὐτὸς πέμπει ἡμᾶς εἰς τὸν κόσμον. Αὐτός, ὡς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἔλαβε τὴν στάσιν ταύτην τῆς παραχωρήσεως πρὸς τὸν Πατέρα διὰ νὰ γείνῃ παράδειγμα εἰς ἡμᾶς, οἵτινες εἴμεθα υἱοί. Διὰ τοῦτο, ἂν Αὐτὸς ὁ ἀναμάρτητος, ὁ ἄμωμος Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἶχεν ἀνάγκην νὰ παραχωρήσῃ τὴν ἐπίγειόν Του ζωὴν τελείως εἰς τὸν Πατέρα, πόσῳ μᾶλλον ἡμεῖς! Σχεδὸν πᾶσα σελὶς τοῦ Θείου Λόγου καλεῖ ἡμᾶς νὰ ἀκολουθῶμεν τὰ ἴχνη Αὐτοῦ· ἀλλὰ ποῦ ὑπάρχει νύξις ὅτι ἀπαλλαττόμεθα τῆς τοιαύτης ὑποχρεώσεως; Πᾶσα σκέψις ὑπακοῆς, τελείας ἐκ μέρους Του εὐλογίας, ζωῆς ἐν συγκοινωνίᾳ μετ' Αὐτοῦ, δοξασμοῦ τοῦ ὀνόματος Αὐτοῦ καὶ ἐπιτυχοῦς ὑπηρεσίας καὶ καρποφορίας δι' Αὐτόν, μᾶς καλεῖ νὰ ἀκολουθήσωμεν τὸ παράδειγμα τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ παραδώσωμεν ἑαυτοὺς ἀνεπιφυλάκτως εἰς τὸν Θεόν, ὅπως κάμωμεν τὸ θέλημα Αὐτοῦ καὶ οὐχὶ τὸ ἰδικόν μας. Ὑπάρχουσι πολλοὶ σεσωσμένοι, οἵτινες ὅμως δὲν ὑπηρετοῦσιν Αὐτόν. Ἔχουσι χαρὰν διὰ τὴν σωτηρίαν, ἀλλ' ἀποφεύγουσι τὴν μαθητείαν. Ποθοῦσι τὸν στέφανον, ἀλλ' ἀπωθοῦσι τὸν ζυγόν. «Ἐνῷ ἡμεῖς ἤμεθα ἔτι ἁμαρτωλοί, ὁ Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν». (Ρωμ. ε´ 8). «Ἀπέθανε διὰ νὰ μὴ ζῶσι πλέον δι' ἑαυτοὺς οἱ ζῶντες, ἀλλὰ διὰ τὸν ἀποθανόντα καὶ ἀναστάντα ὑπὲρ αὐτῶν» (Κορ. Β´ ε´ 15). Βλέπουσιν εἰς τὸ

πρῶτον τῶν δύο τούτων ἐδαφίων τὸν σκοπὸν τοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ ὅτι ἦτο ἡ σωτηρία των, ἀλλὰ δὲν βλέπουσιν ἐν τῷ δευτέρῳ ἐδαφίῳ τὸν σκοπὸν δι᾽ ὃν ἔσωσεν αὐτούς. Δὲν βλέπουσιν ὅτι ἀπέθανεν ὄχι μόνον ἵνα σώσῃ αὐτούς, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ μεταχειρισθῇ τὴν σωθεῖσαν ζωήν των. Ἀπέθανεν ὄχι μόνον ἵνα εἰσαγάγῃ ἀνθρώπους εἰς τὴν βασιλείαν Του, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ καταστήσῃ αὐτοὺς ὑπηρέτας τοῦ Βασιλέως. Ζητεῖ ὄχι μόνον σεσωσμένους ἁμαρτωλοὺς ἀλλὰ καὶ παρακεχωρημένους ἁγίους.

Τὸ πλέον ἴσως παράδοξον φαινόμενον τῆς σημερινῆς θρησκευτικῆς ζωῆς εἶναι ὁ μέγας ἀριθμὸς ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, οἵτινες, ἐνῷ ὁμολογοῦσιν ὅτι ἐσώθησαν διὰ τοῦ Χριστοῦ, ὅμως δὲν θέλουσι νὰ παραχωρήσωσιν ἑαυτοὺς εἰς τὸν Χριστόν, καὶ νὰ ζήσωσιν οὐχὶ πλέον δι᾽ ἑαυτούς, ἀλλὰ δι᾽ Αὐτόν. Εἶναι τῷ ὄντι θαυμαστὸν ὅτι ἡ ἀναλογίᾳ τῶν οὕτως ὁλοψύχως καὶ μετὰ χαρᾶς παραχωρούντων ἑαυτοὺς πρὸς τοὺς λοιποὺς σεσωσμένους εἶναι μικροτέρα τῆς ἀναλογίας τῶν δεχομένων τὴν ἀγγελίαν τῆς σωτηρίας πρὸς τὸν λοιπὸν κόσμον. Πόσον λυπηρὰ ἔλλειψις ἐμπιστοσύνης εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ! Ὁποία ἀποκάλυψις τῆς κυριαρχίας τοῦ Ἐγὼ ἐπὶ τῆς ζωῆς μας! Ὁποία ὑποβίβασις τῆς ἀξίας τῆς ὑπὲρ ἡμῶν θυσίας τοῦ Χριστοῦ, ὥστε ἀντὶ ἡ σκέψις περὶ αὐτῆς νὰ μᾶς ὠθῇ νὰ ρίψωμεν ἑαυτοὺς καὶ πᾶν ὅ,τι ἔχομεν εἰς τοὺς πόδας Αὐτοῦ, μόλις μᾶς κινεῖ νὰ Τῷ προσφέρωμεν βεβιασμένα καὶ εὐτελῆ δῶρα ἐκ τοῦ περισσεύματος ἡμῶν! Πράγματι οὐδεμία ἀλήθεια περιεχομένη εἰς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ παρημελήθη τόσον ὑπὸ τῶν τέκνων Του, ὅσον ἡ πρόσκλησίς Του αὕτη νὰ παραχωρήσωμεν τὴν ζωὴν ἡμῶν εἰς τὴν διοίκησιν Αὐτοῦ. Αὕτη εἶναι ἡ συχνότερον τραυματισθεῖσα ἐν τῇ οἰκίᾳ τῶν φίλων της. Συχνάκις οἱ ἐργάται τοῦ Κυρίου ἀπέφυγον νὰ ἀποτείνωσιν αὐτὴν πρὸς τὰ τέκνα Του· κατ᾽ ἐπανάληψιν ταῦτα ἀποταθεῖσαν πρὸς αὐτὰ τὴν παρημέλησαν· πολλάκις δὲ ἡ ἀλήθεια αὕτη τῆς παραχωρήσεως ἐξητάσθη μετὰ πολλῆς ἐλαφρότητος διὰ τῆς χρήσεως μεγάλων φράσεων χωρὶς πραγματικῆς καθιερώσεως τῆς καρδίας. Καὶ ὅμως ἀποτελεῖ αὕτη τὴν ὑψίστην πρᾶξιν ἐν τῇ ζωῇ τοῦ πιστοῦ καὶ τὴν εἴσοδον εἰς πραγματικὴν εὐλογίαν καὶ ἐπιτυχῆ ὑπηρεσίαν.

Προκειμένου νὰ περιπατήσωμεν κατὰ τὸ Πνεῦμα, τὸ πρῶτον βῆμα εἶναι ἡ παραχώρησις τῆς ζωῆς ἡμῶν, ἥτις μᾶς θέτει ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Πνεύματος. Χωρὶς τῆς παραχωρήσεως εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχωμεν, καὶ ὄντως ἔχομεν, ἐποχὰς πνευματικῆς εὐλογίας ἐφ᾽ ὅσον ἐμπιστευόμεθα εἰς τὸν Θεὸν καὶ ὑπακούομεν εἰς Αὐτόν, ἐφαρμόζοντες οὕτω τὸν κανόνα τῆς ὑπακοῆς, ὅστις περιλαμβάνεται ἐν τῇ παραχωρήσει· ἀλλὰ μόνον διὰ τῆς ὁριστικῆς παραχωρήσεως ἡ ζωή μας ὅλη τίθεται ἐν τοιαύτῃ ἁρμονίᾳ μὲ τὸ ἐν σχέσει πρὸς ἡμᾶς θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὥστε ὄχι μόνον μεμονωμέναι τινὲς πράξεις, ἀλλ᾽ ἡ ὅλη κατεύθυνσις τῆς ζωῆς μας εἶναι ἀρεστὴ εἰς Αὐτὸν καὶ πηγὴ χαρᾶς εἰς ἡμᾶς. Οὕτω μυριάδες τῶν ἁπανταχοῦ γῆς τέκνων τοῦ Θεοῦ πράττουσι τὸ ἀρεστὸν εἰς τὸν Πατέρα, καὶ εὑρίσκουσι χαρὰν καὶ εὐφροσύνην περιπατοῦντες μετ᾽ Αὐτοῦ καὶ ἀρεσκόμενοι εἰς πᾶν ὅ,τι Αὐτὸς ἐσχεδίασε διὰ τὴν ζωήν των. Ἀλλ᾽ ὁπόταν ἔλθῃ περίστασις νὰ βαδίσωσι μετ᾽ Αὐτοῦ εἰς τὰ σκοτεινά, τότε ἐνδέχεται νὰ μικροψυχήσωσιν εἰς ζήτημά τι, εἰς τὸ ὁποῖον εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς των εἶχον ἀρνηθῇ τὴν τελείαν συναίνεσιν εἰς τὸ θέλημα

τοῦ Θεοῦ. Ἐδῶ ἀκριβῶς φαίνεται ἡ μεγάλη ἀξία τοῦ νὰ παραχωρήσῃ τις ἑαυτὸν εἰς τὸν Θεὸν ***ἐν λευκῷ·*** ἤτοι, νὰ παραχωρήσῃ τὴν ζωήν του εἰς τὸ νὰ ἐκτελέσῃ ἢ ὑπομείνῃ ***ὅλον*** τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, εἰς ***ὅλα*** τὰ ζητήματα καὶ εἰς ***πᾶσαν*** περίστασιν, ***διότι ἐβεβαιώθημεν ἅπαξ διὰ παντὸς ὅτι τοῦτο εἶναι τὸ καλλίτερον δι' ἡμᾶς.*** Τὸ νὰ θέσωμεν ἑαυτοὺς οὕτω τελείως καὶ μετ' ἐμπιστοσύνης ἐντὸς τῆς παναγάθου Αὐτοῦ χειρὸς κάμνει τὴν ζωήν μας θαυμασίως εὐσταθῆ ἐν περιπτώσει παιδεύσεως ἢ θλίψεως. Ὁπόταν ἔλθῃ ἡ ὥρα νὰ περιπατήσωμεν μετὰ τοῦ Θεοῦ μὲ ἁπλῆν πίστιν, ἐν ᾧ Αὐτὸς ἐργάζεται κατὰ τρόπον ὅστις μᾶς φαίνεται τραχὺς καὶ παράδοξος, ἀκολουθοῦμεν Αὐτὸν μετ' ἐμπιστοσύνης κατὰ τὴν νύκτα τῆς πίστεως ὅπως κατὰ τὴν πλήρη ἡμέραν τῆς ὄψεως. Ἐνθυμούμεθα ὅτι παρεχωρήσαμεν τὰ πάντα εἰς Αὐτόν. Ἐνθυμουμεθα ὅτι εἶναι πιστὸς καὶ ἱκανὸς νὰ φυλάξῃ τὴν παρακαταθήκην μας. Ἀναμιμνησκόμεθα τὴν πρὸς τὰ τέκνα Του ἀγάπην Αὐτοῦ· καὶ ἀφίνομεν τὴν ζωὴν ἡμῶν ὅπου ἅπαξ καὶ διὰ παντὸς τὴν παρεδώκαμεν, βέβαιοι ὄντες ὅτι αἱ χεῖρες, αἱ ὁποῖαι ἐπληγώθησαν διὰ νὰ σώσωσιν ἡμᾶς, εἶναι αἱ ἀσφαλέσταται διὰ νὰ μᾶς φυλάξωσιν.

(ἀκολουθεῖ ***Ἰάκωβος Μακκόνκη.***

Η ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ
ΚΑΙ Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΘΕΛΗΣΕΩΣ

«Ἰδού, Κύριε, Σὺ γνωρίζεις τὸ πᾶν».
Ψαλμ. ρλθ'., 4.

Ὁ Θεός, ὡς ἡ πρώτη αἰτία καὶ πηγὴ τοῦ σύμπαντος, τὸ ὑπέρτατον καὶ ἀπειροτέλειον Πνευματικὸν Ὄν, κατέχει τελείαν ***Αὐτογνωσίαν.***

Τοῦτο εἶναι τὸ πρῶτον γνώρισμα τῆς ***Παντογνωσίας Του.***

Ὡς ***αὐτογνώστης*** Θεὸς καὶ ***παντοδύναμος*** Δημιουργὸς τῶν πάντων, εὐκόλως ἐννοεῖται ὅτι εἶναι καὶ ***παντογνώστης.*** Μόνος καὶ ἀφ' Ἑαυτοῦ κτίσας τὰ πάντα, ὕλην καὶ χρόνον, ὄντα καὶ ζωήν, εἶναι ἑπόμενον ὅτι δύναται νὰ γνωρίζῃ τὰ πάντα. Ὁ κόσμος εἶναι ἀποκάλυψις τῆς ***δυνάμεως*** καὶ ***γνώσεως*** Αὐτοῦ· διὰ τοῦτο καὶ ἀποτελεῖ τὸ ἓν ἐκ τῶν δύο βιβλίων, διὰ τῶν ὁποίων γνωρίζεται.

Ἡ αὐτογνωσία ἐν τῷ Θεῷ εἶναι ἔμφυτος, ἀπόλυτος καὶ ἀνεξάρτητος.

Ἡ ***παντογνωσία*** τοῦ Θεοῦ ἔχει στενὴν σχέσιν μὲ τὴν παντοδυναμίαν Αὐτοῦ, τὴν πανταχοῦ παρουσίαν καὶ τὸ ἀΐδιον. Εἶναι καθολική, ἄπειρος, αὐτάρκης καὶ τελεία.

Ὁ Θεὸς γνωρίζει τὸ πᾶν, ὡς τοῦτο ὑπῆρχεν ἐν Ἑαυτῷ πρὸ τῆς δημιουργίας, ὡς τοῦτο ἐξῆλθεν ἐκ τῶν χειρῶν Αὐτοῦ, ὡς τοῦτο ὑφίσταται ἐν παρελθόντι, παρόντι καὶ μέλλοντι καὶ ὡς τοῦτο διαρκῶς παρακολουθεῖται καὶ συντηρεῖται ὑπὸ τῆς Προνοίας Αὐτοῦ, κατὰ σύνολον, κατὰ μέρος καὶ κατ' ἄτομον.

Ἐν τῇ αὐτογνωσίᾳ Του ὁ παντογνώστης Θεὸς εἶναι ὑπεράνω πάντων, διακρίνεται ἀπὸ πάντα καὶ ἐν ταὐτῷ ἔχει στενὴν σχέσιν μετὰ πάντων. Μὴ ἐξαρτώμενος καὶ μὴ περιοριζόμενος ὑπὸ μηδενός, δὲν συγχέεται πρὸς τὴν κτίσιν καὶ

τὰ ἔργα Του· καὶ ὅμως διατελεῖ ἐν ἐπαφῇ μετ᾽ αὐτῶν ὡς Κύριος πάντων καὶ γνώστης πάντων.

Γνωρίζων τὸ τέλος πρὸ τῆς ἀρχῆς, ὁ αἰώνιος Θεὸς δὲν ὑπόκειται εἰς τοὺς νόμους τῆς ἐξελίξεως καὶ τελειοποιήσεως, τοὺς ὁποίους Αὐτὸς ἔφερεν εἰς φῶς διὰ τὰ κτίσματά Του. Ἀπαγωγὴ καὶ ἐπαγωγή, ἀνανέωσις καὶ μετατροπή, εὔρυνσις καὶ πλουτισμός, εἶναι μόνον φαινόμενα τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως, ἥτις εἶναι προϊὸν τῆς Θείας παντογνωσίας. Οὔτε ἔχει ἀνάγκην ὁ Θεὸς μέσων γνώσεως, πειραματισμοῦ, παρατηρήσεως, ἐρεύνης, ἀνακαλύψεως καὶ ἐφευρέσεως.

Ὡς παντογνώστης ὁ Θεὸς ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ γνωρίζει τὰ καθ᾽ ἡμᾶς καὶ τὸν πλανήτην ἡμῶν. Ἰδιαιτέρως ὡς πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰ ἐν Χριστῷ τέκνα Αὐτοῦ, ὁ Θεὸς εἶναι ***καρδιογνώστης***.

Ἐν τούτῳ ἀκριβῶς κεῖται ἡ σχέσις τῆς Θείας Παντογνωσίας πρὸς τὴν ***ἐλευθέραν θέλησιν*** τοῦ ἀνθρώπου. Ναὶ μὲν ὁ ἄνθρωπος κέκτηται τὴν ὑπέροχον αὐτὴν ἠθικὴν ἰδιότητα καὶ ὁ Θεός, ὅστις τὴν ἐνεφύτευσεν εἰς τὰ στήθη του, σέβεται αὐτήν· ἐν τούτοις ὡς Παντογνώστης ὁ Θεὸς προγνωρίζει πᾶσαν αὐτῆς ἐκδήλωσιν καὶ πορείαν καὶ συνεπῶς προδιαθέτει καὶ προκαθορίζει τὴν ἔκτασιν τῶν γεγονότων εἰς τρόπον, ὥστε καὶ αὐτὴ ἡ ἐλευθερία τῆς ἀνθρωπίνης ἐκλογῆς καὶ δράσεως νὰ συντρέχῃ εἰς τοὺς σκοποὺς τῆς Θείας Πανσοφίας καὶ Παντοδυναμίας.

Ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ ἔλθῃ εἰς ἀντίστασιν καὶ σύγκρουσιν πρὸς τοὺς νόμους καὶ τὸ θέλημα τοῦ Δημιουργοῦ· ἐν τούτοις ὁ Θεὸς δὲν καταλαμβάνεται ἀπαράσκευος καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ ἐντείνῃ τὴν Παντογνωσίαν Του εἰς τρόπον, ὥστε νὰ μάθῃ τι νέον ἢ ἀπρόοπτον καὶ νὰ συμμορφώσῃ πρὸς αὐτὸ τὰς περαιτέρω βλέψεις καὶ ἐνεργείας Του.

Ἡ κατανόησις τῆς Παντογνωσίας τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην θέλησιν σχέσεώς της, ἔχει ὑψίστην πρακτικὴν σημασίαν διὰ τὴν θρησκευτικὴν τοῦ ἀνθρώπου ἀγωγήν. Δίδει εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐμπιστοσύνην καὶ πεποίθησιν, καὶ προάγει ἐν τῇ καρδίᾳ του τὸ αἴσθημα τῆς ὑπακοῆς καὶ συμμορφώσεως πρὸς τὸ Θεῖον θέλημα. Τείνει εἰς ἐξύψωσιν τοῦ πλάσματος καὶ εἰς προσοικείωσιν αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεόν του. Χρησιμεύει ὡς χαλινὸς ἀπὸ παραστράτησιν ἐν ὥρᾳ πειρασμῶν καὶ ἐξάψεως τῶν παθῶν, Ἐνεργεῖ ὡς πρόχωμα κατὰ τῆς καταφορᾶς καὶ τῆς καταδιώξεως καὶ παρεννοήσεως ἐκ μέρους ἄλλων. Καὶ τέλος καθίσταται κριτὴς πάσης πράξεως καὶ σκέψεως καὶ ἐπιθυμίας.

Ὁ γνωρίζων τὸν Παντογνώστην Θεὸν δύναται νὰ γνωρίσῃ ἑαυτὸν καὶ πάντα τὰ ἐκτὸς ἑαυτοῦ. Ὁ γνωρίζων τὸν Θεὸν ἔχει φῶς. Ἀποκτᾷ πραγματικὴν γνῶσιν.

Ἀλλ᾽ ἡ μόνη ἀληθὴς καὶ πλήρης γνῶσις τοῦ Θεοῦ εἶναι κατορθωτὴ ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον διὰ τῆς ἐν Χριστῷ ἀποκαλύψεως.

Ἐν τῷ Κυρίῳ Ἰησοῦ, τῷ Μονογενεῖ Αὐτοῦ Υἱῷ, ὁ Θεὸς ἐφανέρωσε καὶ εἰσέτι φανερώνει Ἑαυτόν, ὡς τὸν ***παντογνώστην Πατέρα***. Τὸ θαυμάσιον σχέδιον καὶ ἔργον τῆς ἀπολυτρώσεως καὶ σωτηρίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἶναι ἔργον ***τῆς παντογνωσίας καὶ ἀγάπης τοῦ Θεοῦ***. Αἱ δύο αὗται ὑπέροχοι τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες ἐξέλαμψαν εἰς τὸ κατακόρυφον αὐτῶν ἐν τῷ προορισμῷ καὶ τῇ

ἀποστολῇ τοῦ Λυτρωτοῦ Θείου Λόγου εἰς τὸν κόσμον, ὅπου «ὁ Λόγος ἔγεινε σὰρξ καὶ κατῴκησε μεταξὺ ἡμῶν. Καὶ εἴδομεν τὴν δόξαν Αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ τοῦ Πατρός, πλήρης ***χάριτος καὶ ἀληθείας***».

Εὐλαβῶς μελετῶν τις τὴν νέαν ταύτην ἄποψιν τῆς Θείας παντογνωσίας ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῆς Θείας ἀγάπης, αὐθορμήτως καὶ πλουσίως χορηγουμένης διὰ τὸ ὑπέρτατον ἀγαθὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀναγκάζεται ν' ἀνακράξῃ μετὰ τοῦ Παύλου: «῏Ω, βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ! Πόσον ἀνεξερεύνητοι εἶναι αἱ κρίσεις Αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ Αὐτοῦ!» Διότι τίς ἐγνώρισε τὸν νοῦν τοῦ Κυρίου; ἢ τίς ἔγεινε σύμβουλος Αὐτοῦ;» Ἀγάπη καὶ λατρεία ἐκπηγάζουν ἐκ τῆς καρδίας τῶν σεσωσμένων πρὸς τὸν ἀγαπήσαντα αὐτοὺς καὶ ὑπὲρ αὐτῶν θυσιάσαντα τὸν Ἑαυτοῦ Υἱὸν παντογνώστην καὶ πάνσοφον Θεὸν Πατέρα.

Ἐκ τῆς ἀπόψεως δὲ αὐτῆς βλεπομένη ἡ ἐλευθερία τῆς ἀνθρωπίνης θελήσεως καὶ πάλιν δεικνύει πόσον ὁ παντογνώστης Θεὸς ἐπιτρέπει τὴν ἀπεριόριστον αὐτῆς δρᾶσιν καὶ ζητεῖ νὰ ἑλκύσῃ αὐτὴν οὐχὶ διὰ τοῦ ὄγκου τῆς δυνάμεως, ἀλλὰ διὰ τοῦ βάθους τῆς ἀγάπης. Μὴ θέλων νὰ ἐπιβληθῇ ἐπὶ τῆς θελήσεως τοῦ ἀνθρώπου, προέγνω ἐν τῇ ἀγάπῃ Αὐτοῦ τὸ κάλλιστον μέσον, δι' οὗ νὰ πείσῃ αὐτὸν καὶ ἐπαναφέρῃ αὐτὸν πρὸς Ἑαυτόν—τὸν Σταυρὸν τῆς ἀπείρου Ἀγάπης. Ἀντὶ ν' ἀφήσῃ τὸν ἄνθρωπον νὰ πάθῃ, ἀντὶ νὰ ἐξαναγκάσῃ τὴν θέλησιν αὐτοῦ διὰ δυνάμεως καὶ βίας νὰ ὑποκύψῃ, Αὐτὸς πάσχει πρὸς σωτηρίαν καὶ ἐπιστροφὴν τοῦ ἀπειθοῦς καὶ ἀποστάτου.

Διὰ τῆς ἀποδοχῆς τῆς προσφερομένης σωτηρίας ἡ ἀνθρωπίνη θέλησις, ἀντὶ νὰ πάθῃ, τοὐναντίον ἐξυψοῦται καὶ πλουτίζεται διὰ τῆς ἐν τῇ παντογνωσίᾳ τοῦ Θεοῦ ἐνεργούσης ἀγάπης Αὐτοῦ.

Διὰ τοῦτο ἡ ὑπόκυψις τῆς ἀνθρωπίνης θελήσεως εἰς τὴν Θείαν Ἀγάπην εἶναι ζωὴ διὰ τὸν ἄνθρωπον. Ἐνῷ ἡ ἀντίστασις αὐτῆς φέρει τὸν πραγματικὸν περιορισμόν της, τὸν θάνατον τοῦ ἀνθρώπου.

«Ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς, ὅτι τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον, διὰ νὰ ζήσωμεν δι' Αὐτοῦ. Ἐν τούτῳ εἶναι ἡ ἀγάπη, οὐχὶ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν Θεόν, ἀλλ' ὅτι Αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέστειλε τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ ἱλασμὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν».

Κλήμης Καρναπᾶς.

ΤΙ ΜΑΣ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΑΙ ΘΕΟΜΗΝΙΑΙ

«Ἐὰν μὴ μετανοήσητε, πάντες ὁμοίως θέλετε ἀπολεσθῆ» Λουκ. ιγ.' 5.

«Ἵνα φανερωθῶσι τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ». Ἰωάν. θ.' 3.

Ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι πλήρης περιπετειῶν, δοκιμασιῶν, κινδύνων καὶ δυστυχημάτων πάσης μορφῆς καὶ πάσης φύσεως. Ἡ ποικιλία εἶναι τόση, ὥστε δὲν γνωρίζομεν τί πρῶτον νὰ προσπαθήσωμεν ν' ἀποτρέψωμεν. Τὸ πρᾶγμα ὁμοιάζει μὲ τὸ κόσκινον τοῦ ἀρχαίου σχολαστικοῦ, ὅστις εὑρεθεὶς πρὸ διλήμματος,

ὅταν ἀπεφάσισε νὰ κλείσῃ τὰς ὀπὰς τοῦ κοσκίνου, ἀνεφώνει: «Βύσειεν ἢ μὴ βύσειεν αὐτό». Ἴσως ἡ παρομοίωσις νὰ φαίνεται κάπως ἀστεία, περιγράφει ὅμως ἀρκετὰ πιστῶς τὴν πραγματικότητα. Δὲν ἐξεύρομεν πῶς νὰ προφυλαχθῶμεν, ὅταν ἐπιδημίαι, συγκρούσεις αὐτοκινήτων, ἀτμοπλοίων καὶ σιδηροδρόμων, σεισμοί, πυρκαϊαί, κττ. μᾶς ἐπέρχονται πανταχόθεν. Μερικοὶ τῶν κινδύνων τούτων εἶναι ἀνεξάρτητοι τῶν ἐνεργειῶν μας, ὡς λ. χ. θύελλαι, καταιγίδες, σεισμοί, λοιμοί, λιμοί, κεραυνοί, κτλ. Ἄλλων δυστυχημάτων, τῶν καὶ πλειοτέρων ἴσως, ἡμεῖς οἱ ἴδιοι εἴμεθα ὑπαίτιοι, λόγῳ τῆς ἁμαρτίας, ἐκδηλουμένης εἰς ἀσωτείας πάσης μορφῆς. Ἐξ ὅλων ὅμως δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν τοιαῦτα διδάγματα, ὥστε νὰ καταστήσωμεν τὴν ζωήν μας ὁμαλωτέραν καὶ χρησιμωτέραν. Τὸ κυριώτερον μάθημα, τὸ ὁποῖον διδασκόμεθα ἐκ τῆς θεομηνίας, ἥτις ἔπληξε τοὺς ἀδελφούς μας τῆς Χαλκιδικῆς, εἶναι τὸ ἑξῆς: Ὅτι δὲν εἴμεθα κύριοι τῆς ζωῆς μας· κύριος τῆς ζωῆς μας εἶναι ὁ Θεός, ὅστις δι' ὅλων τῶν εὐμενῶν καὶ δυσμενῶν περιστάσεων ζητεῖ νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς μετάνοιαν καὶ ἐπιστροφὴν πρὸς Αὐτόν, εἰς ἐγκατάλειψιν τῆς ἁμαρτίας καὶ εἰς ἀφιέρωσιν ἡμῶν αὐτῶν εἰς τὴν δικαιοσύνην πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ θελήματος Αὐτοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Ὁ Κύριος ἡμῶν πολὺ παραστατικῶς ἐδίδαξε τὴν ἀλήθειαν ταύτην διὰ τῶν ὡς ἄνω χωρίων. Οἱ μαθηταὶ Τῷ ἀνήγγειλαν τὴν εἴδησιν τῆς σφαγῆς τῶν Γαλιλαίων ἐντὸς τοῦ ναοῦ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν τοῦ Πιλάτου. Οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ τῶν ἔτι παλαιοτέρων ἐποχῶν ἐπίστευον ὅτι πᾶσα συμφορὰ εἶναι ἀπόδειξις ὅτι τὰ θύματα αὐτῆς ἦσαν ἐξαιρετικῶς ἁμαρτωλοί. Ἀπόδειξις τὸ βιβλίον τοῦ Ἰώβ, ὅπερ ζητεῖ νὰ καταρρίψῃ τὴν πλάνην ταύτην. Καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν ἀντεπεξέρχεται κατ' αὐτῆς, λέγων: «Νομίζετε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι, ἢ οἱ δεκαοκτὼ ἐκεῖνοι, ἐπὶ τοὺς ὁποίους κατέπεσεν ὁ πύργος τοῦ Σιλωάμ, ἦσαν ἁμαρτωλοὶ ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, καὶ δι' αὐτὸ ἔπαθον; Οὐχί, σᾶς λέγω, ἀλλ' ἐὰν δὲν μετανοήσητε, καὶ σεῖς πάντες ὁμοίως θέλετε ἀπολεσθῇ». Ἄλλοτε δὲ πάλιν ὅταν, προκειμένου περὶ τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ, οἱ μαθηταὶ Τὸν ἠρώτησαν: «Τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὥστε νὰ γεννηθῇ τυφλός;» ὁ Χριστὸς ἀπεκρίθη: «Οὔτε οὗτος οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλὰ διὰ νὰ φανερωθῶσι τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν Αὐτῷ».

***

I. Αἱ θεομηνίαι, τὰ δυστυχήματα, αἱ θλίψεις καὶ τὰ ἄλλα παθήματα τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς ***εἶναι προειδοποιήσεις τοῦ Θεοῦ*** πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἵνα τὸν ὁδηγήσουν πρὸς τὴν μετάνοιαν. Δὲν θέλω νὰ ἐπιμείνω ὑπὲρ τὸ δέον εἰς τὴν διάκρισιν, τὴν ὁποίαν ἔκαμον ἀνωτέρω· οἱαδήποτε καὶ ἂν ἦναι ἡ αἰτία ἡ προκαλοῦσα τὰς δοκιμασίας αὐτὰς—ὁ Θεός, ἢ ἡμεῖς—τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι τὰ παθήματα ταῦτα κεῖνται ἐντὸς τῆς ἀκτῖνος τῆς ζωῆς ὅλων τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπομένως ἐνδιαφέρουν ὅλους εἰς μικρὸν ἢ μεγάλον βαθμόν.

Ὑπάρχουν ἄνθρωποι, οἵτινες ὀργίζονται καὶ ἀγανακτοῦν ἐναντίον πάντων, ὅταν διέρχονται διὰ τοιούτων δοκιμασιῶν.

Ἄλλοι ἀποδίδουν αὐτὰ εἰς τὴν δυσμένειαν τῶν στοιχείων τῆς φύσεως ἢ εἰς

κακοὺς δαίμονας, καὶ προσπαθοῦν νὰ ἐξευμενίσουν τούτους. Ἐντεῦθεν προῆλθεν ἡ ***θεοποίησις*** ὅλων τῶν στοιχείων, ὅπως παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν.

Ἄλλοι πάλιν ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ των ἀποδίδουν εἰς ἑαυτοὺς ἢ εἰς ἄλλους τὴν μεγίστην εὐθύνην, λόγῳ τῆς ἁμαρτωλότητός των.

Ἅπασαι αὗται αἱ ἀντιλήψεις ὑπῆρξαν καὶ εἶναι ἐσφαλμέναι, διότι ἔχουν ὡς ἀφετηρίαν μίαν κακὴν θέσιν τοῦ ζητήματος, ἐκ τῆς ὁποίας προσπαθοῦν νὰ ἐξηγήσουν τὸ μέγα τοῦτο προβλημα.

Ὡς ἐκ τῆς παγκοσμίου ἁμαρτωλότητος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, πάντες εἴμεθα ἔνοχοι καὶ συνεπῶς ὑποκείμενοι εἰς οἱονδήποτε ἀτύχημα ἐπισυμβαῖνον εἴτε ἐξ ὑπαιτιότητος ἡμῶν εἴτε ἐξ ἄλλων ἀγνώστων αἰτιῶν. Οὐδεὶς ὅμως πρέπει νὰ λησμονήσῃ ὅτι ὑπεράνω ὅλων ἵσταται ὁ Θεός. Ὑπεράνω τῶν δυστυχημάτων καὶ τῶν θεομηνιῶν κυβερνᾷ καὶ διευθύνει ὁ Θεός, ὅστις ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον οὐχὶ ἵνα τὸν καταστρέψῃ τὴν ἑπομένην στιγμήν, ἀλλ᾽ ἵνα οὗτος ἀπολαύσῃ τὴν ζωὴν καὶ ἐπικοινωνήσῃ μετὰ τοῦ Πλάστου καὶ Θεοῦ του.

Ἑπομένως δι᾽ οὐδένα δικαιούμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι, ἐπειδὴ ἦτο πολὺ ἁμαρτωλός, διὰ τοῦτο ἐπῆλθεν ἐπ᾽ αὐτὸν ἡ δεῖνα ἢ δεῖνα συμφορά.

Πᾶν δυστύχημα καὶ πάθημα ἐν γένει εἶναι μία προειδοποίησις τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὅτι παρ᾽ ὅλας τὰς γνώσεις, τὴν σοφίαν, τὴν ἐπιστήμην, τὰς ὁποίας ἀπέκτησεν ὁ ἄνθρωπος, ἄλλος εἶναι ὁ Κύριος τῆς ζωῆς· καὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ὡς φθαρτός, βραχύβιος καὶ πρόκαιρος, ὀφείλει νὰ προπαρασκευάζεται διὰ τὴν μόνιμον καὶ αἰώνιον κατοικίαν του· ἡ δὲ προπαρασκευή του συνίσταται εἰς ***μετάνοιαν*** ἀπὸ τὰς ἁμαρτωλὰς πράξεις του καὶ ***ζωὴν*** κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Εἴμεθα παρὰ πολὺ ἐπιλήσμονες ὡς πρὸς τὸ βραχὺ τῆς ζωῆς. Ζῶμεν ὡς ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ ζῶμεν αἰωνίως εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, ἐνῷ καθ' ἑκάστην βλέπομεν τοὺς ὁμοίους ἡμῶν ὁδηγουμένους εἰς τὸν τάφον. Φαίνεται ὅτι ἐσυνηθίσαμεν εἰς τὰς κηδείας καὶ οὐδεμίαν ἐντύπωσιν προξενοῦν εἰς ἡμᾶς. Ἀλλ᾽ ὁ Θεὸς δὲν θέλει νὰ μένωμεν εἰς μίαν τοιαύτην σφαλερὰν ἀντίληψιν· θέλει νὰ μᾶς κρατῇ ἐν διαρκεῖ ἐπιφυλακῇ.

Μᾶς προειδοποιεῖ μὲ σεισμούς, ὅπως ἐσχάτως εἰς τὴν Χαλκιδικὴν καὶ πρὸ ἐτῶν εἰς τὴν Κόρινθον, μὲ ἐπιδημίας καὶ ἄλλα δυστυχήματα, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἤμεθα διαρκῶς προσηλωμένοι πρὸς τὰ γήϊνα, ἀλλὰ νὰ ὑψώνωμεν τοὺς ὀφθαλμούς μας καὶ πέραν τῆς γῆς, εἰς τὴν μόνιμον καὶ αἰωνίαν μας κατοικίαν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Μᾶς ὑπενθυμίζει ὅτι δὲν πρέπει νὰ προσηλώνωμεν τὴν καρδίαν μας εἰς κανὲν γήϊνον καὶ φθαρτόν, τὸ ὁποῖον μᾶς ἀπορροφᾷ, ἀλλὰ νὰ ἔχωμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν ἐστραμμένους ἐκεῖ ὅπου εἶναι τὸ πολίτευμά μας, ἐκεῖ πρὸς τὸν Χριστόν· διότι μόνον πλησίον τοῦ Χριστοῦ πραγματοποιοῦνται οἱ πόθοι τῆς ψυχῆς μας, ἀποκτᾶται δὲ ἡ σταθερότης καὶ ἡ εὐτυχία ἐν τῷ μέσῳ τῶν συμφορῶν, τῶν καταστροφῶν, τῶν θλίψεων, αἵτινες συσσωρεύωνται διαρκῶς πέριξ μας.

II. Τὰ δυστυχήματα καὶ τὰ παθήματα τῆς ζωῆς χρησιμεύουν ὡς ***στενοὶ δεσμοὶ συνδέοντες τοὺς ἀνθρώπους πρὸς ἀλλήλους.***

Σπανίως ἡ ὑγεία, ἡ εὐμάρεια, ὁ πλοῦτος, ἡ ἀπόλαυσις τῆς ζωῆς συνέδεσαν τοὺς ἀνθρώπους πρὸς ἀλλήλους· ἂν καὶ αἱ διάφοροι κοινωνικαὶ τάξεις αἰσθάνονται

πρὸς ἀλλήλας κάποιαν ἀλληλεγγύην, δὲν λείπουν ἐν τούτοις ἐκ τῶν συνειδήσεων αὐτῶν ὑστεροβουλίαι, φθόνοι, συγκρούσεις συμφερόντων, τὰ ὁποῖα καταδικάζουν αὐτοὺς εἰς τὴν ὑποκρισίαν ἀπέναντι τῶν δῆθεν φίλων των.

Ἐκεῖνο, ὅπερ ἐν εἴδει ὁδοστρωτῆρος ἰσοπεδώνει τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα καὶ φέρει πλουσίους καὶ πτωχούς, εὐγενεῖς καὶ ἀγενεῖς, ἄρχοντας καὶ ἀρχομένους, πεπαιδευμένους καὶ ἀπαιδεύτους πλησίον ἀλλήλων διά τινος ἀοράτου ἕλξεως, εἶναι αἱ κοιναὶ συμφοραί, τὰ κοινὰ δυστυχήματα, αἱ ἐπιδημίαι, καταστροφαὶ καὶ θάνατοι.

Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἰς παρομοίας περιστάσεις δύναται νὰ παρηγορήσῃ, εἶναι τὸ ***ὁμοιοπαθές.*** Συμπαρηγορούμεθα, ὅταν εἴμεθα ὁμοιοπαθεῖς. Μία πληγωμένη πατρικὴ ἢ μητρικὴ καρδία παρηγορεῖται πλησίον ὁμοίας πατρικῆς ἢ μητρικῆς καρδίας. Ἄνθρωποι, οἵτινες οὐδέποτε ἴσως θὰ ἀντήλλασον ἕνα ἁπλοῦν χαιρετισμόν, ἢ οὐδέποτε ἴσως θὰ ἐγνωρίζοντο μεταξύ των—ἓν ναυάγιον, εἷς σεισμός, μία πυρκαϊὰ τοὺς κατέστησε τοὺς καλλιτέρους φίλους καὶ τοὺς συνέδεσε διὰ βίου.

Ἐκεῖ ὅπου ἡ εὐμάρεια καὶ ἡ κοσμικὴ δῆθεν εὐτυχία δὲν δύναται νὰ ἀλλάξῃ τὴν στάσιν τῶν ἀνθρώπων ἀπέναντι ἀλλήλων, τὸ ἐπιτυγχάνει ὁ Θεὸς διὰ τῶν τρομερῶν ἐπεμβάσεών Του καὶ φέρει τοὺς ἀνθρώπους πλησιέστερον πρὸς ἀλλήλους, διεγείρει τὰ φιλάλληλα καὶ φιλάνθρωπα αἰσθήματά των, διὰ νὰ ταπεινωθοῦν πάντες ἐξ ἴσου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸν Ὁποῖον ὅλοι ὀφείλομεν τὴν ζωήν, τὴν εὐτυχίαν, τὴν ἀσφάλειάν μας.

Περισσότερον παντὸς ἄλλου αἱ καταστροφαὶ καὶ αἱ ἐρημώσεις τοῦ μεγάλου Πολέμου ἔφερον τοὺς λαοὺς πλησίον ἀλλήλων, ὥστε ὁμοῦ ὅλοι, νικηταὶ καὶ ἡττημένοι, αἰσθανόμενοι ἐξ ἴσου τὰς στενοχωρίας τῆς παγκοσμίου οἰκονομικῆς κρίσεως καὶ ἀνεργίας, νὰ ἐκζητήσωσιν ὁμοῦ τὸ μέσον τῆς θεραπείας, τὸ ὁποῖον κεῖται εἰς τὴν εἰρηνικὴν συνεργασίαν καὶ συμβίωσιν μετ᾽ ἀλλήλων.

Ὁ ἀρχιοινοχόος τῆς Παλ. Διαθήκης ἐν τῇ εὐτυχίᾳ του ἐλησμόνησε τὸν Ἰωσὴφ καὶ τὸν ἀφῆκε νὰ σήπεται εἰς τὴν φυλακὴν τὰ καλλίτερα ἔτη τῆς ζωῆς του. Μία ὅμως συμφορά, ἡ ὁποία ἠπείλησε νὰ πλήξῃ τὴν χώραν του, ἐπανέφερεν εἰς τὴν μνήμην του τὸν ἐγκαταλειφθέντα Ἰωσήφ. Τοιαύτη εἶναι γενικῶς ἡ ζωή, τὴν ὁποίαν διάγομεν.

Διὰ νὰ γνωριζωμεν ὅτι ἐξαρτώμεθα ἀπ᾽ ἀλλήλων καὶ ὅτι ἔχομεν ἀνάγκην ἀλλήλων καὶ πρέπει νὰ μεριμνῶμεν καὶ νὰ φροντίζωμεν διὰ τὴν εὐημερίαν καὶ διὰ τὸ καλὸν ἀλλήλων, πρέπει νὰ διέλθωμεν διὰ τῶν παθημάτων καὶ τῶν συμφορῶν· διὰ νὰ ἐννοήσωμεν καλλίτερον ὅτι ἡ θέσις μας εἶναι πλησίον πάντων ἡμῶν, καλὸν εἶναι νὰ δεχώμεθα ἐνίοτε τὰς τοιαύτας ἐπισκέψεις τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Θεὸς εἶναι ἀγαθὸς καὶ πᾶν ὅ,τι ἐνεργεῖ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως διὰ τῶν νόμων τῆς φύσεως ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ ἐξασφαλίσῃ μίαν καλλιτέραν ζωὴν ἐδῶ ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ τί καλλίτερον δύναται νὰ ὑπάρξῃ εἰς τὸν κόσμον ἀπὸ τὸ νὰ αἰσθανώμεθα τοὺς δεσμούς, οἵτινες μᾶς συνδέουσι πρὸς ἀλλήλους, στενώτερον, διὰ νὰ ἑτοιμασθῶμεν ὁμοῦ διὰ τὸν Οὐρανόν.

III. Τὰ δυστυχήματα καὶ τὰ παθήματα τῆς ζωῆς εἶναι ***μέσα πνευματικῶν εὐλογιῶν*** πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.

Τὰ ἀνωτέρω λεχθέντα μαρτυροῦν τὴν ἀγαθότητα καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ,

δι᾿ ἧς ζητεῖ ὁ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς νὰ πληρώσῃ τὴν ζωήν μας μὲ εὐλογίας.

Παρατηρήσατε τὰ σύννεφα· ὅσον μελανὰ καὶ ἂν φαίνωνται εἰς ἡμᾶς, τόσας φυσικὰς εὐλογίας φέρουν πρὸς ἡμᾶς διὰ τῆς βροχῆς καὶ τῆς χιόνος, διὰ τῶν ὁποίων γονιμοποιεῖται ἡ γῆ, ὥστε νὰ μᾶς δίδῃ τὰ προϊόντα της.

Αἱ προειδοποιήσεις τοῦ Θεοῦ μᾶς εἶναι πολύτιμοι, πρὸ πάντων ὅταν γίνωνται διὰ συμφορῶν καὶ καταστροφῶν· τότε καταφεύγομεν εὐκολώτερον πρὸς τὸν Θεόν, διότι αἱ συμφοραὶ καὶ αἱ καταστροφαὶ μᾶς ἀναγκάζουν νὰ στρέψωμεν τοὺς ὀφθαλμούς μας πρὸς τὸν Οὐρανὸν καὶ πρὸς τοὺς ὁμοίους μας καὶ πρὸς ἑαυτούς, διὰ νὰ ἴδωμεν μήπως ἡ θέσις μας δὲν ἦναι ἀσφαλὴς πνευματικῶς καὶ νὰ μᾶς ὁδηγήσουν εἰς τὸν Χριστόν, ὅστις εἶναι ἡ ἀσφάλεια, ἡ εἰρήνη καὶ ἡ σωτηρία μας. Τὰ ἔθνη, ὅπως καὶ τὰ ἄτομα, πολλάκις ἐσυνετίσθησαν διὰ τῶν παθημάτων, τὰ ὁποῖα ὑπέστησαν, καὶ οὕτω τὰ παθήματα ταῦτα μετεβλήθησαν εἰς μέσα εὐλογίας τόσον δι᾿ αὐτὰ τὰ ἀμέσως ἐνδιαφερόμενα, ὅσον καὶ διὰ τὰ πέριξ αὐτῶν ἔθνη. Ὑπάρχει μεγάλη δόσις ἀληθείας εἰς τὸ λόγιον ἐκεῖνο «τὰ παθήματα μαθήματα»· ἀλλὰ μεγαλειτέραν ἀλήθειαν περιέχουν τὰ παθήματα, τὰ ὁποῖα γίνονται μέσα πολυτίμων πνευματικῶν εὐλογιῶν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.

Αἱ Βιβλικαὶ Ἑταιρίαι πολλάκις παρετήρησαν ὅτι εἰς περιπτώσεις μεγάλων συμφορῶν ἢ πολέμων ἢ ἐθνικῶν περιπετειῶν ἡ ζήτησις Ἁγίων Γραφῶν καὶ Εὐαγγελίων εἶναι πολὺ μεγαλειτέρα ἢ εἰς ὁμαλὰς περιστάσεις. Μετὰ τὸν ἰδικόν μας ἀτυχῆ πόλεμον τοῦ 1897 αἱ πωλήσεις τῶν ἱερῶν βιβλίων ἐν τῇ πατρίδι μας ἐδιπλασιάσθησαν. Καὶ τὴν σήμερον μετὰ τὰς τόσας καταστροφὰς τοῦ Παγκοσμίου Πολέμου, τῶν σεισμῶν, τῶν ἐπιδημιῶν, τῆς ἀνεργίας καὶ τῆς οἰκονομικῆς κρίσεως οἱ ἄνθρωποι αἰσθάνονται περισσότερον τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ προσφύγουν εἰς τὸν Θεὸν καὶ νὰ ρυθμίσουν τὴν ζωήν των συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ Εὐαγγελίου. Συνάμα δὲ (διότι καὶ τοῦτο εἶναι ἀρχὴ τοῦ Εὐαγγελίου) αἰσθάνονται περισσότερον τὸ καθῆκον τῆς ἀνθρωπίνης ἀλληλεγγύης καὶ ἀλληλοβοηθείας, ὡς μαρτυρεῖ ἡ αὐθόρμητος προσπάθεια τοῦ ἔθνους μας πρὸς ἀνακούφισιν τῶν σεισμοπαθῶν καὶ ἡ ἐκ μέρους ἄλλων ἐθνῶν ἐπιδειχθεῖσα συμπάθεια καὶ ἀλληλεγγύη.

Ἐὰν αἱ συμφοραί, αἱ θεομηνίαι καὶ τὰ ὅμοια δυστυχήματα μᾶς συναδελφώνουν καὶ μᾶς κάμνουν νὰ ἐλευθερωνώμεθα, ἔστω καὶ πρὸς ὥραν, ἀπὸ τὴν φιλαυτίαν, τὸν ἐγωϊσμὸν καὶ τὴν ἰδιοτέλειαν, τὰς δοκιμασίας ταύτας πρέπει νὰ θεωρῶμεν ὡς μεγάλας εὐλογίας, αἱ ὁποῖαι μᾶς βοηθοῦν νὰ αὐξάνωμεν εἰς τὴν ἀγάπην, τὴν ἀλήθειαν, τὴν χρησιμότητα καὶ τὴν ἀρετήν, ὥστε νὰ προχωρῶμεν σταθερῶς πρὸς «τὸ μέτρον τῆς ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ».

Εἴθε ἡ νέα αὕτη συμφορά, ἥτις ἔπληξε τὴν χώραν μας καὶ ἰδίως τοὺς ἀδελφούς μας τῆς Χαλκιδικῆς καὶ ἥτις διεγείρει εἰς τὰς καρδίας μας ζωηρὸν τὸ αἴσθημα τῆς συμπαθείας καὶ ἀλληλοβοηθείας, νὰ γίνῃ ἀφετηρία νέας πνευματικῆς ἀφυπνίσεως τοῦ ἔθνους ἡμῶν, νέας προσφυγῆς πάντων ἡμῶν εἰς τὸν Θεὸν καὶ νέας ἀφιερώσεως ἡμῶν εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν ζωήν! Ἀμήν.

Π. Γ. Λογγινίδης.

(Λόγος κηρυχθεὶς ἀπ᾿ ἄμβωνος ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ ἐράνου τῶν Ἑλλην. Εὐαγγελικῶν Ἐκκλησιῶν ὑπὲρ τῶν σεισμοπαθῶν Χαλκιδικῆς).

Ο ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ
ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

[συνέχεια]

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΣΤ.΄

Ὁ Παῦλος ἐν Ρώμῃ.

Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς συνοδίας τοῦ μεγάλου Ἀποστόλου ἑκατόνταρχος Ἰούλιος, μόλις ἀφιχθεὶς εἰς τὴν βασιλεύουσαν, κατὰ καθῆκον εὐθὺς παρέδωκε τοὺς ἐμπεπιστευμένους αὐτῷ δεσμίους εἰς τὸν στρατοπεδάρχην (1), ὅστις ἦτο τότε ὁ διάσημος Βοῦρρος (2). Ὁ ἑκατόνταρχος, ὅστις κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ περιπετειώδους ταξειδίου εἶχεν, ὡς εἴδομεν, ἀποκτήσει σεβασμὸν καὶ συμπάθειαν πρὸς τὸν Παῦλον, ἀναμφιβόλως ἔδωκε περ αὐτοῦ εὐνοϊκὴν ἔκθεσιν εἰς τὸν στρατοπεδάρχην. Ὡς ἐκ τούτου καὶ διότι ὁ Παῦλος δὲν κατηγορεῖτο δι᾽ ἔγκλημά τι κατὰ τῶν Ρωμαϊκῶν νόμων, ὁ Βοῦρρος ἐπέτρεψεν εἰς αὐτὸν «μένειν καθ᾽ ἑαυτόν», δηλ. νὰ διαμένῃ εἰς ἴδιον κατάλυμα, καὶ δὴ «εἰς ἰδιαιτέραν μισθωτὴν οἰκίαν», ἀλλ᾽ ὑπὸ τὴν ἀπαραίτητον φύλαξιν ἑνὸς στρατιώτου καὶ φορῶν ἅλυσιν (3 Εἶχεν ὅμως τὴν ἐλευθε-

(1) Praefectus praetorio, ἤτοι, ἀρχηγὸς τοῦ πραιτωρίου ἢ στρατοπέδου—ὁ φρούραρχος, ὡς θὰ ἐλέγετο σήμερον. Οὗτος εἶχεν ὑπὸ τὰς διαταγάς του τοὺς Πραιτωριανούς, ἤτοι, τὴν σωματοφυλακὴν τοῦ αὐτοκράτορος, ἀνερχομένους εἰς δύναμιν περίπου 15,000 ἀνδρῶν, καὶ ἐστρατωνισμένους εἰς τὸ μέγα Πραιτώριον (Castra praetoria), κείμενον εἰς τὸ ΒΑνατολικὸν ἄκρον τῆς πόλεως. Ὑπῆρχεν ὅμως καὶ εἰδικὸς στρατὼν ἢ μικρὸν πραιτώριον παρὰ τὰ βασιλικὰ ἀνάκτορα (Παλάτιον) εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως ἐπὶ τοῦ Παλατίνου λόφου πλησίον τῆς Ἀγορᾶς. Ἐκεῖ εἶχε τὴν ἕδραν του ὁ στρατοπεδάρχης καὶ ἐκεῖ ἀναμφιβόλως παρέδωκεν ὁ ἑκατόνταρχος τὸν Ἀπόστολον καὶ τοὺς λοιποὺς δεσμίους.

(2) Ὁ ***Ἀφράνιος Βοῦρρος*** ἦτο διακεκριμένος στρατηγός, ὃν ὁ αὐτοκράτωρ Κλαύδιος κατὰ τὸ ἔτος 52 μ. Χρ. διώρισε στρατοπεδάρχην Ρώμης. Αὐτὸς καὶ ὁ φιλόσοφος Σενέκας ἦσαν οἱ διδάσκαλοι καὶ παιδαγωγοὶ τοῦ Νέρωνος, ὅτε ἦτο ἀνήλικος, καὶ χάρις εἰς τὸν Βοῦρρον ἡ Πραιτωριανὴ φρουρά, ἅμα τῷ θανάτῳ τοῦ Κλαυδίου, ἀνεγνώρισεν ὡς αὐτοκράτορα τὸν Νέρωνα. Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς βασιλείας του ὁ Νέρων, ὑπὸ τὴν ἀγαθὴν καὶ ἠθικὴν ἐπιρροὴν τοῦ Βούρρου καὶ τοῦ Σενέκα, ἐκυβέρνησε μετὰ δικαιοσύνης καὶ ἀπετράπη ἀπὸ πολλῶν ἐγκλημάτων, ἅτινα ἤθελε νὰ διαπράξῃ (ὡς λ. χ. τὴν δολοφονίαν τῆς μητρός του Ἀγριππίνης). Ἀλλὰ βαθμηδὸν ὁ αἱμοβόρος καὶ ἀνισόρροπος χαρακτήρ του ἐβαρύνθη τοὺς ἐναρέτους τούτους συμβούλους καὶ ἀπετίναξε πάντα χαλινόν. Καὶ τὸν μὲν Βοῦρρον ἐδηλητηρίασε (63 μ. Χρ.), τὸν δὲ Σενέκαν διέταξε νὰ θανατωθῇ· ἀλλ᾽ ὁ γηραιὸς Στωϊκὸς φιλόσοφος ἐπροτίμησε νὰ αὐτοκτονήσῃ, ἀνοίξας τὰς φλέβας του ἐντὸς θερμοῦ λουτροῦ (65 μ. Χρ.).

(3) Ἐφεσ. ϛ.΄ 20: «Πρεσβεύω ἐν ἁλύσει». Φιλιππ. α.΄ 13: «ὥστε τὰ διὰ τὸν Χριστὸν δεσμά μου ἐγένοντο φανερὰ ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ». Κολοσσ. δ.΄ 18: «ἐνθυμεῖσθε τὰ δεσμά μου». Ἐφεσ. γ.΄ 1: «ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν». Κατὰ τοὺς Ρωμαϊκοὺς στρατ. κανονισμούς, ὅταν ὑπόδικός τις ἐφυλάσσετο στρατιωτικῶς, τὸ ἕτερον ἄκρον τῆς ἁλύσεώς του ἦτο προσδεδεμένον εἰς τὸν ἀριστερὸν βραχίονα τοῦ φύλακος στρατιώτου, ὅστις ἦτο ὑπεύθυνος μὲ τὴν ζωήν του διὰ τὴν τυχὸν ἀπόδρασιν τοῦ κρατουμένου. Εἶναι λίαν πιθανόν, ἂν καὶ ὄχι ἀπολύτως βέβαιον, ὅτι καὶ ὁ Παῦλος κατὰ τὴν ἐν Ρώμῃ κράτησίν του ἦτο ὑποβεβλημένος εἰς τὸν ὀχληρὸν τοῦτον σύνδεσμον μὲ τὸν φύλακά του.

ρίαν νὰ δέχηται πάντας τοὺς θέλοντας νὰ τὸν ἐπισκεφθῶσι, καὶ νὰ κηρύττῃ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἀκωλύτως (Πράξ. κη.΄ 30, 31).

Ὁ μέγας Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν, ἂν καὶ διὰ πρώτην φορὰν ἐπεσκέπτετο τὴν Ρώμην, ἦτο ἤδη γνωστὸς εἰς δύο ἐκεῖ κύκλους—τοὺς ***Ἰουδαίους*** καὶ τοὺς ***Χριστιανούς***. Ἡ φήμη του ὡς τοῦ πρῴην ζηλωτοῦ Φαρισαίου, τοῦ ἀσπασθέντος καὶ κηρύττοντος τὴν αἵρεσιν τῶν Ναζωραίων, ἣν πρότερον κατεδίωκεν ἀγρίως, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ ἔφθασε μέχρι τῆς μεγάλης Ἰουδαϊκῆς ἐν Ρώμῃ παροικίας, ἥτις εὑρίσκετο εἰς στενὴν ἐπαφὴν οὐχὶ μόνον μὲ τὸ ἐθνικὸν κέντρον ἐν Ἱερουσαλήμ, ἀλλὰ καὶ μὲ τὰς ἄλλας μεγάλας Ἰουδαϊκὰς παροικίας τῆς Διασπορᾶς—Ἔφεσον, Θεσσαλονίκην, Κόρινθον, κλπ.—ὅπου ὁ Παῦλος εἶχε κηρύξει τὸν Χριστὸν εἰς τὰς συναγωγὰς καὶ εἶχεν ἔλθει εἰς ῥῆξιν μὲ τοὺς ὁμοεθνεῖς του [1].

Εἰς τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Ρώμης ὁ Παῦλος ἦτο ἔτι γνωστότερος καὶ ἐκ φήμης καὶ ἐκ τῆς Ἐπιστολῆς, ἣν εἶχε γράψει πρὸς αὐτοὺς ἐκ Κορίνθου. Ἡ Χριστιανικὴ ἐν Ρώμῃ παροικία ἢ κοινότης, ἂν καὶ δὲν ἀπετελεῖτο οὔτε κατὰ πλειοψηφίαν ἐξ Ἰουδαίων, δὲν διεστέλλετο κατ᾿ ἀρχὰς ὑπὸ τῶν Ρωμαϊκῶν ἀρχῶν ἀπὸ τὴν Ἰουδαϊκὴν κοινότητα, ἀλλ᾿ ἐθεωρεῖτο ὡς μία αἵρεσις Ἰουδαϊκὴ καὶ παραφυὰς τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ. Καὶ ἡ αὐτὴ θρησκευτικὴ ἀνοχή, ἧς ἀπήλαυον οἱ Ἰουδαῖοι, ἐπεξετείνετο καὶ εἰς τοὺς Χριστιανοὺς μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς ἀφίξεως τοῦ Παύλου. Ἡ ἐπαφὴ τοῦ Παύλου μὲ τοὺς ἐν Ρώμῃ Χριστιανοὺς ἦτο βεβαίως προγενεστέρα τῆς Πρὸς Ρωμαίους Ἐπιστολῆς, διότι ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἐκείνῃ (κεφ. ιϛ΄. 3—15) βλέπομεν τὸν Ἀπόστολον στέλλοντα χαιρετισμοὺς πρὸς πολλὰ πρόσωπα, μεθ᾿ ὧν συνεδέετο διὰ παλαιᾶς γνωριμίας, συνεργασίας καὶ συγγενείας ἀκόμη. Εἶναι φανερὸν λοιπὸν ὅτι, ἐκτὸς τοῦ Ἀκύλα καὶ τῆς Πρισκίλλης, οἵτινες ἀπελαθέντες ἐκ Ρώμης μετὰ τῶν ἄλλων Ἰουδαίων ἐπὶ Κλαυδίου, ἐγνωρίσθησαν ἐν Κορίνθῳ μετὰ τοῦ Παύλου καὶ ἐπεστράφησαν ὑπ᾿ αὐτοῦ εἰς τὸν Χριστόν, ὕστερον δὲ ἐπανῆλθον εἰς Ρώμην, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν Ρωμαίων Χριστιανῶν εἶχον γνωρίσει τὸν Παῦλον προσωπικῶς κατὰ τὰς ἀνὰ τὴν Μ. Ἀσίαν καὶ Ἑλλάδα περιοδείας του. Μετὰ δὲ τὴν λῆψιν τῆς Ἐπιστολῆς του ἡ ἐν Ρώμῃ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία ἀνέμενε μετὰ μεγάλης προσδοκίας τὴν προαγγελθεῖσαν διὰ τῆς Ἐπι-

---

(1) Ἡ Ἑβραϊκὴ κοινότης ἐν Ρώμῃ ἔλαβε τὴν ἀρχήν της ἐκ τῶν Ἑβραίων αἰχμαλώτων, τοὺς ὁποίους ὁ Πομπήϊος ἔφερε μεθ᾿ ἑαυτοῦ εἰς Ρώμην κατὰ τὸ ἔτος 61 π. Χρ. μετὰ τὴν ἐν Παλαιστίνῃ νικηφόρον ἐκστρατείαν του. Ὡς αἰχμάλωτοι ἦσαν δοῦλοι· φαίνεται ὅμως ὅτι ταχέως ἐγένοντο ἀπελεύθεροι καὶ ἐγκατεστάθησαν ὁριστικῶς ἐν Ρώμῃ, ἐπιδοθέντες εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν χειροτεχνίαν. Ἐκ τοῦ ὅτι ἦσαν ***ἀπελεύθεροι*** προῆλθε καὶ τὸ ὄνομα «Λιβερτῖνοι» (Πράξ. ϛ΄. 9: «τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερτίνων») Ἡ Ἑβραϊκὴ αὕτη παροικία ἔλαβε σὺν τῷ χρόνῳ μεγάλην ἀνάπτυξιν καὶ ἐκ τῆς φυσικῆς αὐξήσεως καὶ ἐκ τῶν πολυαρίθμων Ἰουδαίων, οἵτινες μετὰ ταῦτα ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν πρωτεύουσαν χάριν ἐμπορικῶν ἐργασιῶν. Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Παύλου ἠρίθμει ἤδη πολλὰς χιλιάδας ψυχῶν καὶ ἀπετέλει ὁλόκληρον συνοικισμὸν πέραν τοῦ Τιβέρεως ποταμοῦ μέχρι τῶν ὑπωρειῶν τοῦ Ἰανικούλου λόφου καὶ τοῦ Βατικανοῦ. Πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων τῆς Ρώμης ἦσαν πλούσιοι, οἱ δὲ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς ἀναφέρουσιν ὅτι μεγάλα χρηματικὰ ποσὰ ἐστέλλοντο ὑπ᾿ αὐτῶν κατ᾿ ἔτος εἰς Ἱεροσόλυμα ὡς εὐσεβεῖς προσφοραὶ εἰς τὸν ἐκεῖ ναόν.

στολῆς ἐπίσκεψίν του· διὸ καὶ τόσοι ἐκ τῶν ἀδελφῶν, εὐθὺς ὡς ἔμαθον τὴν ἄφιξίν του εἰς Ποτιόλους, ἐξέδραμον εἰς προϋπάντησίν του.

Τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν ἄφιξίν του εἰς Ρώμην, ὁ Ἀπόστολος, ἀφοῦ βεβαίως θὰ ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψιν ὅλων τῶν ἀδελφῶν, ἐζήτησε νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν καὶ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους. Ἐκτὸς τοῦ ὅτι τοῦτο ἦτο παλαιὰ συνήθειά του, εἶχε τώρα καὶ πρόσθετον λόγον πρὸς τοιαύτην ἐπαφήν, διότι ἤθελε νὰ τοῖς ὁμιλήσῃ πρὶν ἢ καταφθάσωσιν ἐκ Παλαιστίνης οἱ κατήγοροί του ἢ ἐχθρικαὶ κατ' αὐτοῦ ἐπιστολαί, αἵτινες φαίνεται ὅτι ἐβράδυναν λόγῳ τῆς χειμερινῆς διακοπῆς τῶν συγκοινωνιῶν. Διὰ τοῦτο συνεκάλεσεν εἰς τὸ κατάλυμά του τοὺς προεστῶτας τῆς Ἰουδαϊκῆς παροικίας, πρὸς τοὺς ὁποίους ἐξήγησε πῶς καὶ διατί ἦλθεν εἰς Ρώμην. «Ἄνδρες ἀδελφοί», εἶπεν, «ἐγὼ ἂν καὶ οὐδὲν ἔπραξα ἐναντίον τοῦ ἔθνους μας ἢ τῶν πατρίων ἐθίμων, παρεδόθην ἐξ Ἱεροσολύμων δέσμιος εἰς χεῖρας τῶν Ρωμαίων, οἵτινες, ἀφοῦ μὲ ἀνέκριναν, ἤθελον νὰ μὲ ἀπολύσωσι, διότι οὐδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὗρον εἰς ἐμέ. Ἐπειδὴ δὲ ἀντέλεγον οἱ Ἰουδαῖοι, ἠναγκάσθην νὰ ἐπικαλεσθῶ τὸν Καίσαρα, οὐχὶ ὡς ἔχων τι νὰ κατηγορήσω τὸ ἔθνος μου ἀλλὰ διὰ νὰ ἀποκαταστήσω τὴν ἀθῳότητά μου. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἐζήτησα νὰ σᾶς ἴδω καὶ νὰ σᾶς ὁμιλήσω· διότι ἕνεκα τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ φορῶ τὴν ἅλυσιν ταύτην». Εἰς ταῦτα ἀπήντησαν οἱ προεστῶτες ἐνθαρρυντικῶς. «Ἡμεῖς», εἶπον, «οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐλάβομεν ἐξ Ἰουδαίας, οὔτε ἦλθεν ἐκεῖθεν ἀδελφός τις νὰ μᾶς εἴπῃ τι ἐναντίον σου. Μάλιστα ἀξιοῦμεν νὰ ἀκούσωμεν παρὰ σοῦ τὸς δοξασίας σου· διότι περὶ τῆς αἱρέσεως ταύτης (τῶν Χριστιανῶν) γνωρίζομεν ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται». Ὅθεν καὶ διώρισαν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἦλθον πολλοὶ Ἰουδαῖοι εἰς τὸ κατάλυμα, διὰ νὰ ἀκούσωσι τὸν Ἀπόστολον. Οὗτος δὲ ἐξέθηκε πρὸς αὐτούς, διὰ μαρτυριῶν ἐκ τῆς Π. Διαθήκης, «τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπό τε τοῦ νόμου Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν» (Πράξ. κη΄. 17—23). Η ὁμιλία τοῦ Παύλου καὶ ἡ ἐπακολουθήσασα συζήτησις διήρκεσεν «ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας», ἐπὶ τέλους δὲ διελύθη ἡ ὁμήγυρις ἐν ἀσυμφωνίᾳ, διότι ἄλλοι μὲν ἐπείθοντο εἰς τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ Παύλου, ἄλλοι δὲ ἀντέλεγον. Καὶ πρὸς τοὺς ἀντιλέγοντας τούτους ὁ Παῦλος ἀπηύθυνε μίαν τελευταίαν παραίνεσιν, ὑπενθυμίζων εἰς αὐτοὺς μίαν ῥῆσιν τοῦ προφήτου Ἡσαΐου καταδικάζουσαν τὴν σκληροκαρδίαν καὶ ἀπείθειαν τοῦ λαοῦ Ἰσραὴλ ἀπέναντι τῶν βουλῶν τοῦ Θεοῦ (Ἡσα. ς΄. 9, 10). Τοῖς ἐδήλωσε δὲ κατηγορηματικῶς ὅτι τὰ ἔθνη θὰ ἔδρεπον τὴν σωτηρίαν, τὴν ὁποίαν αὐτοὶ ἀπέρριπτον. Καὶ οὕτως ἀνεχώρησαν οἱ Ἰουδαῖοι «πολλὴν ἔχοντες συζήτησιν πρὸς ἀλλήλους» (Πράξ. κη΄. 29).

Ἔκτοτε, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, ὁ Παῦλος εἰς οὐδεμίαν πλέον ἐπαφὴν ἦλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους ὡς κοινότητα, ἀλλ' ἔμεινε δύο ὁλόκληρα ἔτη (ἤτοι, μέχρι τοῦ ἔτους 63 μ. Χρ.) ἐν τῇ μισθωτῇ ἐκείνῃ οἰκίᾳ, ἀναμένων τὴν δίκην του καὶ ἐν τῷ μεταξὺ δεχόμενος πάντας τοὺς ἐπισκεπτομένους αὐτὸν καὶ κηρύττων ἀκωλύτως καὶ μετὰ παρρησίας τὸ Εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο τερματίζεται τὸ βιβλίον τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων καὶ διακόπτεται ἡ ἀφήγησις τοῦ Λουκᾶ, ἥτις τόσον πιστῶς μέχρι τοῦδε μᾶς ὡδήγησεν. Ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου τὰ τοῦ ὑπολοίπου βίου καὶ ἔργου τοῦ

μεγάλου Ἀποστόλου πρέπει νὰ ἐρανισθῶμεν σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἐκ τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ.

***

Ἐπειδή, ὡς εἴδομεν, οἱ κατήγοροι τοῦ Παύλου δὲν εἶχον ἐμφανισθῆ ἐν Ρώμῃ κατὰ τὴν ἄφιξιν αὐτοῦ, ἐβράδυνε καὶ ἡ ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεώς του, καθότι ὁ Ρωμαϊκὸς νόμος εἰς τὰς ποινικὰς ὑποθέσεις ἀπῄτει τὴν παρουσίαν τοῦ κατηγόρου. Ἀλλὰ καὶ ὅταν θὰ κατέφθανον εἰς Ρώμην, οἱ Ἰουδαῖοι κατήγοροι τοῦ Ἀποστόλου, προβλέποντες ὅτι ἡ κατηγορία θὰ κατέπιπτεν ἐλλείψει ἀποδείξεων, θὰ ἠδύναντο νὰ ζητήσωσι τὴν ἀναβολὴν τῆς δίκης, ἵνα λάβωσι δῆθεν καιρὸν νὰ φέρωσι μάρτυρας οὐ μόνον ἐκ Παλαιστίνης ἀλλὰ καὶ ἐκ Μ. Ἀσίας πρὸς στήριξιν τῆς κατηγορίας. Ἐξ ἄλλου, καὶ ὅταν τέλος θὰ συνεκεντροῦντο κατήγοροι καὶ μάρτυρες, πάλιν ὁ χρόνος τῆς ἐκδικάσεως μιᾶς ἐκκλήσεως ἐνώπιον τοῦ Καίσαρος θὰ ἐξηρτᾶτο καὶ ἐκ τῆς διαθέσεως τοῦ αὐτοκράτορος, ὅστις εἴτε λόγῳ ἀπουσίας εἴτε ἕνεκεν ἄλλων ἀσχολιῶν εἴτε καὶ ἐξ ἰδιοτροπίας ἠδύνατο νὰ ἀναβάλῃ τὴν δίκην ἐπὶ μακρόν. Συνεπῶς, δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐκπλήττῃ ὅτι ἡ δίκη τοῦ Παύλου ἐβράδυνεν ἐπὶ δύο τοὐλάχιστον ἔτη, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν τελευταίων δύο ἐδαφίων τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων.

Ἀλλ᾽ οὔτε καὶ πόσον ἐβράδυνε πέραν τῆς διετίας ταύτης γνωρίζομεν. Μετὰ τὸ ἄπλετον ἱστορικὸν φῶς τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων, βυθιζόμεθα ἀποτόμως εἰς σκότος βαθύ, εἰς τὸ ὁποῖον ὀλίγας μόνον ἀμυδρὰς ἀκτῖνας ἔχομεν, αἵτινες δὲν παρέχουσιν ἡμῖν σαφῆ γνῶσιν τῶν μετὰ τὸ ἔτος 63 γεγονότων τοῦ βίου τοῦ Παύλου. Αἱ μόναι σύγχρονοι πηγαὶ διὰ τὴν περίοδον ταύτην εἶναι αἱ Πρὸς Τιμόθεον καὶ Πρὸς Τίτον ἐπιστολαὶ καὶ μία περικοπὴ τῆς Πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς Κλήμεντος τοῦ Ρωμαίου. Κατὰ τὴν ἱστορικὴν παράδοσιν τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας τῶν τριῶν πρώτων αἰώνων, ἡ δίκη τοῦ Παύλου ἐνώπιον τοῦ Καίσαρος ἐτερματίσθη αἰσίως διὰ τῆς ἀθῳώσεως καὶ ἀπολύσεώς του, καὶ ἠδυνήθη οὗτος νὰ συνεχίσῃ ἐπὶ ὀλίγα ἀκόμη ἔτη ἐν ἐλευθερίᾳ τὸ ἔργον του, ἕως οὗ καὶ πάλιν συνελήφθη, ἐφυλακίσθη, καὶ καταδικασθεὶς ὑπέστη μαρτυρικὸν θάνατον.

***

Ἂς ἐπανέλθωμεν τώρα εἰς τὴν διετῆ περίοδον τῆς ὑποδικίας τοῦ Ἀποστόλου, ἥτις παρ᾽ ὅλα τὰ δεσμά του ὑπῆρξε περίοδος γονίμου πνευματικῆς ἐργασίας. Τὸ κήρυγμά του ἐν τῇ μισθωτῇ οἰκίᾳ ἦτο πολυσύχναστον καὶ καρποφόρον. Ἐκεῖ ἀναμφιβόλως συνέρρεον πάντες οἱ Χριστιανοὶ τῆς Ρώμης, φέροντες μεθ᾽ ἑαυτῶν καὶ φίλους καὶ γνωρίμους· καὶ φανταζόμεθα μετὰ πόσης συγκινήσεως ἔβλεπον καὶ ἤκουον τὸν γηραιὸν Ἀπόστολον, φέροντα τὴν ἅλυσιν τοῦ Χριστοῦ. Κατὰ τὴν ἔκφρασιν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, πολλὰ τέκνα πνευματικὰ ἐγέννησεν ἐν τοῖς δεσμοῖς αὐτοῦ. Εἶναι δὲ καθ᾽ ὅλα πιστευτὸν ὅτι καὶ ἐκ τῶν στρατιωτῶν, οἵτινες ἐκ περιτροπῆς τὸν ἐφύλαττον, οὐκ ὀλίγοι ἐκυριεύθησαν ὑπὸ τῆς διδασκαλίας του· πάντως ὁλόκληρον τὸ Πραιτώριον (ἤτοι, ἡ φρουρὰ τοῦ Παλατίου) βαθμηδὸν ἐγνώρισε καὶ

ἀναμφιβόλως συνεπάθησε τὴν σεβασμίαν μορφήν του (1). Ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἀνάκτορα τοῦ Καίσαρος εἰσέδυσε τὸ μακάριον Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ· διότι γράφων πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Φιλίππων, ὁ Παῦλος ἀποστέλλει χαιρετισμὸν ἐκ μέρους τῶν «ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ Καίσαρος»—οἵτινες ἦσαν πιθανῶς δοῦλοι ἢ ὑπηρέται τοῦ αὐτοκράτορος (2).

Ἀλλ᾽ ἐκτὸς τοῦ κηρύγματος καὶ τῶν συνομιλιῶν πρὸς τοὺς καθ᾽ ἡμέραν ἐπισκέπτας του, εἶχεν ὁ Παῦλος καὶ τὴν «μέριμναν πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν», τὰς ὁποίας εἶχε φυτεύσει ἀνὰ τὴν Ἀνατολήν, ἢ καὶ αἱ ὁποῖαι δὲν τὸν εἶχον ἴδει ἀκόμη σωματικῶς. Διὰ πιστῶν ἀδελφῶν ἐλάμβανε διαρκῶς εἰδήσεις καὶ ἐκ τῶν μᾶλλον ἀπομεμακρυσμένων ἐκκλησιῶν καὶ εἰς ἀπάντησιν (πάλιν δι᾽ ἐμπίστων βοηθῶν) ἔστελλε προφορικὰς νουθεσίας καὶ χαιρετισμούς, εἴς τινας δὲ καὶ μακρὰς ἐπιστολάς. Τοιαύτας ἐπιστολάς, γραφείσας κατὰ τὴν διετῆ ταύτην ἐν Ρώμῃ φυλάκισιν, ἔχομεν τὴν ***Πρὸς Φιλήμονα,*** τὴν ***Πρὸς Κολοσσαεῖς,*** τὴν ***Πρὸς Ἐφεσίους*** καὶ τὴν ***Πρὸς Φιλιππησίους.***

Εὐτυχῶς ὁ δέσμιος Ἀπόστολος εἶχε περὶ αὐτὸν χορείαν ὁλόκληρον ἀφωσιωμένων συνεργατῶν καὶ βοηθῶν. Ὁ «ἀγαπητὸς ἰατρὸς» ***Λουκᾶς*** παρέμεινε πλησίον του καθ᾽ ὅλην τὴν ὑποδικίαν του. Ὁ ***Τιμόθεος,*** «τὸ γνήσιον τέκνον ἐν πίστει», τὸν ὑπηρέτει ἐν Ρωμῃ, ὅπως ἄλλοτε ἐν Ἀσίᾳ, Μακεδονίᾳ καὶ Ἀχαΐᾳ. Ὁ ***Τυχικός,*** «ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν Κυρίῳ», ἐξετέλει χρέη διαγγελέως, κομίζων τὰς πρὸς τὰς ἐκκλησίας ἐπιστολάς. Ὁ ***Μάρκος,*** ὅστις ἄλλοτε ἐξήγειρε τὴν ἀποδοκιμασίαν του, ἤδη τὸν ἐξυπηρέτει μετ᾽ ἀφοσιώσεως. Ὁ πιστὸς Μακεδὼν ***Ἀρίσταρχος,*** ὅστις εἶχε κινδυνεύσει παρὰ τὸ πλευρόν του ἐν Ἐφέσῳ καὶ τὸν εἶχε συνοδεύσει κατὰ τὸ περιπετειῶδες ταξείδιον ἐκ Καισαρείας εἰς Ρώμην, ἤδη ὀνομάζεται ὑπ᾽ αὐτοῦ «συναιχμάλωτος», καθὼς καὶ ὁ ἐκ Κολοσσῶν ***Ἐπαφρᾶς*** (3). Καὶ τέλος, ὁ ***Δημᾶς,*** ὅστις βραδύτερον τὸν ἐγκατέλιπεν, «ἀγαπήσας τὸν παρόντα κόσμον», κατὰ τὴν πρώτην ταύτην ἐν Ρώμῃ φυλάκισιν τοῦ Παύλου ἀποκαλεῖται ὑπ᾽ αὐτοῦ «συνεργὸς» αὐτοῦ. Πάντες οὗτοι οἱ πιστοὶ καὶ ἀφωσιωμένοι φίλοι διὰ τῆς καθημερινῆς των συναναστροφῆς παρηγόρουν καὶ ἐνίσχυον τὸν γηραιὸν Ἀπόστολον, συμμετέχοντες, τρόπον τινα, εἰς τὰ δεσμά του καὶ ἀνακουφίζοντες τὰς ψυχικὰς αὐτοῦ στενοχωρίας.

(ἀκολουθεῖ)

---

(1) Φιλιππ. α.´ 13: «τὰ διὰ τὸν Χριστὸν δεσμά μου ἐγένοντο γνωστὰ εἰς ὅλον τὸ Πραιτώριον καὶ εἰς πάντας τοὺς λοιπούς».

(2) Φιλιππ δ.´ 22: «ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ Καίσαρος».

(3) Οὗτος δὲν πρέπει νὰ συγχέηται πρὸς τὸν ***Ἐπαφρόδιτον,*** πρεσβύτερον τῆς ἐκκλησίας Φιλίππων, ὅστις ἦλθε πρὸς τὸν Παῦλον ἐν Ρώμῃ, κομίζων αὐτῷ χρηματικὴν εἰσφορὰν τῶν Φιλιππησίων (Φιλιππ. β.´ 25, 30).

ΔΙΑ ΤΗΝ ΝΕΟΛΑΙΑΝ

Η ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΚΩΧΗΣ

(Ὁμιλία τοῦ Συντάκτου τοῦ «Ἀστέρος τῆς Ἀνατολῆς», γενομένη τὴν 11 Νοεμβρίου 1932 ἐνώπιον τῶν μαθητῶν τοῦ Κολλεγίου Ἀθηνῶν).

Ἀγαπητοί μου φίλοι!

Ὑποθέτω ὅτι κανεὶς ἀπὸ σᾶς δὲν ἔχει τὴν ἡλικίαν διὰ νὰ ἐνθυμῆται προσωπικῶς τὴν 11ην Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1918, ὁπότε ἀνηγγέλθη εἰς τὸν πεπολιτισμένον κόσμον ἡ ἀνακωχὴ τοῦ μεγάλου Παγκοσμίου Πολέμου. Οἱ πλέον ἡλικιωμένοι ἀπὸ σᾶς θὰ ἦσαν τότε μόλις 4 ἐτῶν, οἱ περισσότεροι ἀπὸ σᾶς δὲν εἴχετε, ἢ μόλις εἴχετε, γεννηθῆ.

Δὲν ἐμπορεῖτε λοιπὸν νὰ ἐνθυμηθῆτε μὲ ποίαν συγκίνησιν, μὲ ποίαν τρελλὴν χαρὰν καὶ ἐνθουσιασμὸν ὅλος ὁ κόσμος ἐχαιρέτησε τὴν εἴδησιν τῆς Ἀνακωχῆς. Ἐγὼ συνέπεσε τὴν ἡμέραν ἐκείνην νὰ εὑρεθῶ εἰς τὸ Λονδῖνον καὶ ποτὲ δὲν θὰ λησμονήσω τὰς σκηνὰς τῆς λαϊκῆς φρενήτιδος, ὅταν κατὰ τὰς 11 π. μ. ἠκούσθησαν εἰς ὅλην τὴν πόλιν τὰ κανόνια, τὰ ὁποῖα ἀνήγγειλαν τὴν Ἀνακωχήν. Ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν τῆς ὥρας ὅλαι αἱ ἐργασίαι ἐσταμάτησαν, τὰ καταστήματα ἔκλεισαν, οἱ κεντρικοὶ δρόμοι ἐγέμισαν ἀπὸ ἔξαλλα πλήθη, καὶ ὅλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα μέχρι πρωΐας σχεδόν, τὰ 7 ἑκατομμύρια τῶν κατοίκων τοῦ Λονδίνου ἐπλημμύρουν τοὺς δρόμους καὶ τὰς πλατείας, κραυγάζοντες, ᾄδοντες καὶ κλαίοντες ἐκ χαρᾶς, διότι ἐτελείωσεν ἡ μεγάλη σφαγή. Ἐδῶ εἰς τὰς Ἀθήνας δὲν ἐξεύρω πῶς ἐπανηγυρίσθη ἡ ἡμέρα ἐκείνη—ἴσως ὄχι μὲ τόσον ἔξαλλον ἐνθουσιασμόν, διότι ἡ πατρίς μας μόλις πρὸ 1 ½ ἔτους εἶχε κατέλθει εἰς τὸν πόλεμον. Ἀλλ᾿ εἰς ὅλας τὰς χώρας, αἱ ὁποῖαι εἶχον πολεμήσει ἀπ᾿ ἀρχῆς τοῦ ἀγῶνος καὶ τῶν ὁποίων οἱ ἄνδρες εἶχον πέσει κατὰ μυριάδας εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν, ἡ Ἀνακωχὴ ἐχαιρετίσθη ὡς ***οὐρανόπεμπτον σταμάτημα*** τοῦ φοβεροῦ ἀλληλοσπαραγμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐπὶ 4 ἔτη καὶ 3 μῆνας ἔπνιξεν εἰς τὸ αἷμα τὸν πεπολιτισμένον κόσμον. Καὶ διὰ τοῦτο ἡ 11η Νοεμβρίου ἑορτάζεται ἔκτοτε ὑπὸ τῆς πεπολιτισμένης ἀνθρωπότητος καὶ θὰ ἑορτάζεται, τοὐλάχιστον ἕως οὗ παρέλθῃ ἡ γενεά, ἥτις ἐγνώρισεν αὐτὸν τὸν ***πλέον τρομερὸν πόλεμον,*** ποῦ ἔχει νὰ σημειώσῃ ἡ ἀνθρωπίνη ἱστορία.

Ὑπῆρξαν καὶ ἄλλοι πόλεμοι καθ᾿ ὅλους τοὺς αἰῶνας, οἱ ὁποῖοι διήρκεσαν περισσότερον. Ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος διήρκεσε 10 ἔτη. Ὁ Πελοποννησιακὸς πόλεμος 27 ἔτη. Οἱ διάφοροι πόλεμοι, διὰ τῶν ὁποίων οἱ Ρωμαῖοι κατέκτησαν τὸν τότε γνωστὸν κόσμον, διήρκεσαν ἕκαστος ἀπὸ 3 ἕως 17 χρόνια. Εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους ἔχομεν τὸν λεγόμενον «Ἑπταετῆ» καὶ τὸν λεγόμενον «Τριακονταετῆ» πόλεμον εἰς τὴν Κεντρικὴν Εὐρώπην. Ἔχομεν τοὺς πολέμους τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος, οἱ ὁποῖοι διήρκεσαν περίπου 20 ἔτη ἐν ὅλῳ. Ἔχομεν καὶ τὸν Ἐμφύλιον Πόλεμον τῆς Ἀμερικῆς, διαρκείας 4 ἐτῶν.

Ὅλοι ὅμως αὐτοὶ οἱ πόλεμοι, συγκρινόμενοι πρὸς τὸν Παγκόσμιον Πόλεμον τοῦ 1914—1918, διεξήχθησαν εἰς σχετικῶς περιωρισμένην ἀκτῖνα, ἀπησχό-

λησαν σχετικῶς μικρὸν ἀριθμὸν στρατιωτῶν καὶ ἐπέφεραν σχετικῶς μικρὰν αἱματοχυσίαν καὶ καταστροφήν. Πολὺ ὀλίγον ἐπηρέασαν τὴν ζωὴν τῆς ἀνθρωπότητος γενικῶς καὶ αἱ πληγαί των γρήγορα ἐπουλώθησαν.

Ἀλλ᾽ ὁ Παγκόσμιος Πόλεμος, ὅστις ἤρχισε τὴν 1ην Αὐγούστου 1914 καὶ ἔκλεισε μὲ τὴν ἀνακωχὴν τῆς 11ης Νοεμβρίου 1918, προέχει εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ἱστορίαν ὡς ***μοναδικὸς*** καὶ πρωτοφανής, διὰ τέσσαρας λόγους: 1) Διὰ τὸν ***μεγάλον ἀριθμὸν*** τῶν κρατῶν, τὰ ὁποῖα ἔλαβον μέρος εἰς αὐτόν. 2) Διὰ τὴν φοβεράν του ***αἱματοχυσίαν,*** ὡς ἐκ τῆς τελειοποιήσεως τῶν φονικῶν ὅπλων. 3) Διὰ τὰς τεραστίας χρηματικὰς ***δαπάνας*** του καὶ τὰς κολοσσιαίας ***καταστροφὰς*** ἐκ τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων. 4) Διὰ τὴν ***φοβερὰν ἐξάντλησιν καὶ ἀναστάτωσιν καὶ τὸ οἰκονομικὸν χάος***, ποῦ ἀφῆκεν ὀπίσω του. Τέτοιον πόλεμον δὲν ἀναφέρει ἄλλον ἡ παγκόσμιος ἱστορία.

1) Εἰς τὸν πόλεμον τοῦτον ***ἔλαβον μέρος 17 ἔθνη*** (μεγάλα καὶ μικρά), μεταξὺ τῶν ὁποίων 4 ἐκ τῶν μεγίστων—ἡ Γερμανία, ἡ Ρωσσία, ἡ Ἀμερικὴ καὶ ἡ Ἀγγλία, ἢ μᾶλλον ἡ Βρεττανικὴ Αὐτοκρατορία, ἡ ὁποία, ὡς γνωρίζετε, ἐκτείνεται εἰς ὅλας τὰς ἠπείρους τῆς ὑφηλίου. Οἱ πληθυσμοὶ αὐτῶν τῶν 17 κρατῶν ἀνήρχοντο ἐν συνόλῳ εἰς ***ἄνω τῶν 1000 ἑκατομμυρίων ψυχῶν***, ἀπὸ τὰ 1600 ἑκατομμύρια τῆς ὅλης ἀνθρωπίνης οἰκογενείας. Αἱ δὲ μάχαι καὶ πολεμικαὶ ἐπιχειρήσεις κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν ἔλαβον χώραν εἰς πάσας σχεδὸν τὰς ἠπείρους, ἐκτὸς τῆς Βορείου Ἀμερικῆς καὶ τῆς Βορείου Ἀφρικῆς.

2 Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ***αἱματοκύλισμα*** τοῦ Παγκ. Πολέμου, ὑπολογίζεται ὅτι 9,000,000 ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται ἐφονεύθησαν καὶ 20,000,000 ἐπληγώθησαν, ἐκ τῶν ὁποίων 5,000,000 ἔμειναν ἀνάπηροι.

3) Αἱ ***χρηματικαὶ δαπάναι*** ὅλων τῶν ἐμπολέμων κρατῶν διὰ τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις ἀνῆλθον εἰς 223 δισεκατομμύρια δολλαρίων, δηλ. ***εἰς 40 τρισεκατομμύρια δραχμῶν*** (ἂν ἐμπορῆτε νὰ φαντασθῆτε αὐτὸν τὸν ἀριθμόν). Αἱ δὲ ὑλικαὶ ***ζημίαι*** καὶ ***καταστροφαί,*** τὰς ὁποίας ἐπροξένησαν ἀπ᾽ εὐθείας αἱ πολεμικαὶ ἐπιχειρήσεις, δηλ. αἱ καταστροφαὶ πόλεων, χωρίων, ἐργοστασίων, ἀνθρακωρυχείων, δασῶν, δημοσίων ἔργων, κλπ., αἱ καταβυθίσεις ἐμπορικῶν πλοίων καὶ ἡ νέκρωσις τοῦ ἐμπορίου, τῆς γεωργίας καὶ τῆς βιομηχανίας, ὑπῆρξαν τόσον τεράστιαι, ὥστε δυσκόλως νὰ ἐμποροῦν νὰ ὑπολογισθοῦν. Ἀκόμη καὶ τὰ ἔθνη, τὰ ὁποῖα ἔμειναν ***οὐδέτερα,*** ὡς ἡ Ἑλβετία, ἡ Ἱσπανία, ἡ Ὁλλανδία καὶ τὰ Σκανδιναυϊκὰ κράτη, ὑπέστησαν καὶ αὐτὰ μεγάλας δαπάνας καὶ μεγάλας ζημίας εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν των, ἂν καὶ τὸ ἔδαφός των δὲν ὑπῆρξε θέατρον πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων.

4) Τί νὰ εἴπωμεν διὰ τὴν ***ἐξάντλησιν καὶ ἀναστάτωσιν,*** τὴν ὁποίαν ἀφῆκεν ὀπίσω του αὐτὸς ὁ τρομερὸς πόλεμος; Ἡ σημερινὴ πρωτοφανὴς ***παγκόσμιος οἰκονομικὴ κρίσις*** εἶναι ἄμεσον ἀποτέλεσμα αὐτοῦ καὶ κανεὶς δὲν ἐξεύρει τί θὰ φέρῃ ἡ αὔριον. Ὅλα τὰ ἔθνη εὑρίσκονται σήμερον ***εἰς τὸ χεῖλος τῆς χρεωκοπίας.*** Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἠθικῆς ἀπόψεως, αὐτὸς ὁ πόλεμος ἐδημιούργησε μέγιστα κακὰ — τὴν ***χαλάρωσιν τῶν ἠθῶν*** καὶ τὸν ***ἐπικατάρατον Κομμουνισμόν.***

Τὸ δὲ χειρότερον ἀπὸ ὅλα εἶναι ὅτι, ἐνῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Ἀνακωχῆς τοῦ 1918 ὅλοι οἱ λαοί, ἐλαφρυνθέντες ἐν μιᾷ στιγμῇ ἀπὸ τὸν φοβερὸν ἐφιάλτην, ἐφώναζον: «Κάτω οἱ πόλεμοι!» καὶ μετ' ὀλίγον ἱδρύθη ἡ ***Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν,*** τῆς ὁποίας ὁ σκοπὸς εἶναι νὰ λύωνται τοῦ λοιποῦ αἱ διεθνεῖς διαφοραὶ διὰ τῆς συζητήσεως καὶ τῆς διαιτησίας, ***σήμερον ὅλα τὰ κράτη εἶναι περισσότερον ὡπλισμένα παρ' ὅ,τι ἦσαν πρὸ τοῦ Παγκοσμίου Πολέμου.*** Σήμερον ὑπάρχουν περισσότεροι στρατιῶται ὑπὸ τὰ ὅπλα, περισσότερα κανόνια, περισσότερα πολεμικὰ πλοῖα καὶ ἀερόπλοια, καὶ αἱ στρατιωτικαὶ δαπάναι τοῦ κόσμου σχεδὸν ἐδιπλασιάσθησαν. Σήμερον ὅλα μαζὺ τὰ πεπολιτισμένα κράτη ἐξοδεύουν κατ' ἔτος διὰ ἐξοπλισμοὺς 4 δισεκατομμύρια δολλαρίων (ἤτοι, ***650 δισεκατομμύρια δραχμῶν),*** καθ' ἣν στιγμὴν 20,000,000 βιοπαλαιστῶν στεροῦνται ἐργασίας καὶ πεινοῦν, ὅλαι δὲ αἱ τάξεις τῆς κοινωνίας εἶναι εἰς φοβερὰν οἰκονομικὴν στενοχωρίαν καὶ τὰ ἔξοδα τῆς συντηρήσεως διαρκῶς αὐξάνουν.

Δὲν σᾶς φαίνεται αὐτὸ τρέλλα, ***παραφροσύνη;*** Διότι δὲν εἶναι μόνον ἡ ***σπατάλη*** αὐτῶν τῶν δισεκατομμυρίων, ποῦ ἂν δὲν ἐξωδεύοντο διὰ ἐξοπλισμοὺς ἀλλὰ διὰ κοινωφελεῖς σκοπούς, ἢ καὶ ἂν δὲν ἐξωδεύοντο καθόλου, θὰ ἀνεκούφιζον τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τὰ βάρη ποῦ τὴν γονατίζουν. Εἶναι καὶ ***ὁ κίνδυνος νέων πολέμων.*** Διότι ὅταν ὅλα τὰ κράτη στέκωνται ὡπλισμένα, ἡ παραμικρὰ ἀφορμὴ ἐμπορεῖ νὰ τὰ ὠθήσῃ εἰς νέον πόλεμον. Δὲν πιστεύω νὰ ἐλησμόνησαν οἱ λαοί, ἀλλὰ πάντως ***ἐλησμόνησαν αἱ Κυβερνήσεις τοῦ κόσμου*** τὰ φοβερὰ παθήματα καὶ μαθήματα τοῦ Παγκοσμίου Πολέμου—τὸ αἱματοκύλισμα, τὰς καταστροφάς, τὴν ἐρήμωσιν, τὴν πεῖναν. Καὶ σήμερον αἱ Κυβερνήσεις ἀλληλοκυττάζονται μὲ ὑποψίαν καὶ φόβον, καὶ μέσα εἰς τόσον μπαρούτι, δὲν χρειάζεται παρὰ ἕνα σπίρτο νὰ ἀνάψῃ νέαν φοβερὰν ἔκρηξιν, νέαν πυρκαϊάν, νέον αἱματοκύλισμα, νέα ἐρείπια. ***Παραφροσύνη!***

Ἀλλὰ μήπως ***κάθε πόλεμος*** δὲν εἶναι παραφροσύνη; Διὰ τοῦ πολέμου ***νικᾷ πάντοτε ὁ ἰσχυρότερος,*** ὄχι διότι ἔχει δίκαιον, ἀλλὰ διότι εἶναι ἰσχυρότερος. Ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον μὲ ***λογικὸν νοῦν.*** Ἀλλὰ τί λογικὴ εἶναι αὐτὴ—νὰ λύῃ κανεὶς τὰς διαφοράς του μὲ τὸ σπαθί του εἴτε ἔχει εἴτε δὲν ἔχει δίκαιον; Ὁ ἀνθρώπινος πολιτισμὸς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων δι' αὐτὸ ***ἐθέσπισε νόμους καὶ ἵδρυσε δικαστήρια,*** καὶ ἀπηγόρευσεν εἰς τὰς ἀνθρωπίνας κοινωνίας τὴν ***αὐτοδικίαν,*** ὥστε αἱ διαφοραὶ τῶν ἀνθρώπων νὰ λύωνται διὰ τοῦ νόμου σύμφωνα πρὸς τὴν λογικὴν καὶ τὸ δίκαιον. Πῶς θὰ σᾶς ἐφαίνετο ἂν εἰς τὴν σημερινὴν κοινωνίαν μας, ὁσάκις οἱ ἄνθρωποι εἶχον διαφορὰς μεταξύ των, ἀντὶ νὰ πηγαίνουν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ἔλυον τὰς διαφοράς των μὲ τῆς γροθιές, μὲ τὰ δόντια καὶ μὲ τὰ νύχια; Ἔτσι κάμνουν τὰ θηρία καὶ τὰ ζῷα ἐν γένει. Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος, ***ἂν θέλῃ νὰ διαφέρῃ ἀπὸ τὰ ζῷα,*** δὲν πρέπει νὰ καταφεύγῃ εἰς τέτοια μέσα. Καὶ ἐν τούτοις, αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἀπαγορεύει εἰς τὰ ἄτομα ὁ πολιτισμὸς καὶ ἡ λογική, ***τὸ διαπράττουν ὅλα τὰ ἔθνη,*** ὅταν λύουν τὰς διαφοράς των διὰ τοῦ πολέμου. Ὁ πόλεμος λοιπὸν εἶναι ***παραφροσύνη καὶ παραλογισμός,*** διότι λύει τὰς διαφορὰς ὄχι διὰ τῆς λογικῆς καὶ τοῦ δικαίου, ἀλλὰ ***διὰ τῆς βίας.*** Εἶναι ***ὀπισθοδρόμησις*** τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας πρὸς ***τὴν***

ἀγρίαν κατάστασιν τῆς ἀνθρωπότητος, ἥτις ὑπῆρχε πρὸ τοῦ πολιτισμοῦ εἰς τὸν κόσμον καὶ ἥτις ὑπάρχει τὴν σήμερον μεταξὺ τῶν ἀγρίων καὶ ἀπολιτίστων καὶ ἀνθρωποφάγων φυλῶν.

Ἀλλ᾽ ὁ πόλεμος εἶναι καὶ ***κάτι χειρότερον*** ἀκόμη. Ἓν κράτος, τὸ ὁποῖον κηρύττει τὸν πόλεμον ἀντὶ νὰ ὑποβάλῃ τὴν διαφοράν του εἰς τὴν διαιτησίαν, βεβαίως τὸ κάμνει διότι ***δὲν ἔχει πεποίθησιν εἰς τὸ δίκαιον τῆς ὑποθέσεώς του*** καὶ ἀκριβῶς δι᾽ αὐτὸ καταφεύγει εἰς τὰ ὅπλα, διότι πιστεύει ὅτι δύναται νὰ νικήσῃ τὸν ἀντίδικον καὶ νὰ τοῦ ἐπιβάλῃ τὰς θελήσεις του. ***Ἄλλως δὲν θὰ κατέφευγεν εἰς τὰ ὅπλα.*** Ὁ πόλεμος ***βασίζεται εἰς τὴν ἀδικίαν καὶ τὴν βίαν,*** καὶ δι᾽ αὐτὸ ***διαφθείρει*** ἠθικῶς τὰ ἔθνη καὶ τὰ ἄτομα καὶ τὰ κάμνει ***νὰ λησμονοῦν τὰς μεγάλας ἠθικὰς ἀρχάς,*** τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς ἐφύτευσεν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν—κάμνει τὸν ἄνθρωπον ***νὰ λησμονῇ ὅτι εἶναι Χριστιανός,*** ὀπαδὸς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἦτο ὁ κῆρυξ καὶ ἡ προσωποποίησις τῆς ἀγάπης, τῆς δικαιοσύνης, τῆς φιλανθρωπίας, τῆς αὐταπαρνήσεως καὶ τῆς αὐτοθυσίας ὑπὲρ τῶν ἄλλων.

***

Ἀλλὰ θὰ μοῦ εἰπῆτε ἴσως: «Σὰν ἔλθῃ ἕνας ἔνοπλος ἐχθρὸς εἰς τὴν πατρίδα μας διὰ νὰ μᾶς ὑποδουλώσῃ καὶ νὰ μᾶς καταστρέψῃ, δὲν πρέπει νὰ τοῦ ἀντισταθῶμεν; Δὲν πρέπει νὰ τὸν πολεμήσωμεν μὲ ὅλην μας τὴν δύναμιν, διὰ νὰ σώσωμεν τὴν πατρίδα καὶ τὴν ἐλευθερίαν μας;» ***Βεβαιότατα.*** Ὅπως θὰ ἀποκρούσωμεν ἕνα κοπάδι λύκων, ποῦ κατέβη ἀπὸ τὰ βουνὰ διὰ νὰ σπαράξῃ κτήνη καὶ ἀνθρώπους, ἔτσι δικαιούμεθα νὰ ἀντισταθῶμεν εἰς οἱανδήποτε ἐπίθεσιν ἐχθροῦ, ὅστις ζητεῖ νὰ μᾶς στερήσῃ τῆς ἐλευθερίας μας καὶ τῶν ὑπαρχόντων μας. Αὐτὸς ἐκήρυξε τὸν πόλεμον, ὄχι ἡμεῖς, καὶ αὐτὸς φέρει τὴν εὐθύνην. Καὶ εἰς ὅσα σᾶς λέγω σήμερον περὶ πολέμου, ἐννοῶ ***τὸν πόλεμον τὸν ἐπιθετικόν,*** ὄχι τὸν ἀμυντικόν. Ἀλλὰ τοιοῦτοι εἶναι ***ὅλοι οἱ πόλεμοι.*** Διότι κανεὶς πόλεμος δὲν κηρύττεται ἀπὸ κράτος ἀσθενέστερον ἐναντίον κράτους ἰσχυροτέρου. Πάντοτε τὰ ἰσχυρότερα κράτη κάμνουν τοὺς πολέμους ἐναντίον τῶν ἀσθενεστέρων ἢ καὶ τῶν ἰσοπάλων, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ τὰ νικήσουν. Καὶ διὰ τοῦτο οἱ πόλεμοι εἶναι ***πάντοτε ἀδικαιολόγητοι*** καὶ ἀποβλέπουν εἰς ***ἀδίκους σκοπούς.*** Ἂν οἱ σκοποί του ἦσαν δίκαιοι, κάθε κράτος θὰ κατέφευγεν εἰς τὴν διαιτησίαν καὶ ὄχι εἰς τὰ ὅπλα.

Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θέλω νὰ ἐντυπώσω εἰς τὸν νοῦν σας σήμερον, εἶναι ὅτι ***ὁ πόλεμος εἶναι φοβερὸν κακὸν καὶ πρέπει νὰ καταργηθῇ,*** αἱ δὲ διαφοραὶ τῶν ἐθνῶν νὰ λύωνται διὰ τῆς διαιτησίας. ***Διαιτησία*** σημαίνει συζήτησιν καὶ λύσιν τῆς διαφορᾶς ἐνώπιον οὐδετέρου δικαστοῦ ἢ δικαστηρίου. Ἀκόμη πρὸ 100 ἐτῶν ἡ διαιτησία ἦτο ἄγνωστος εἰς τὸν κόσμον καὶ ὡς πρᾶγμα καὶ ὡς λέξις. Ἀλλὰ κατὰ τὰ τελευταῖα 50—60 ἔτη ὁ πολιτισμὸς (ὁ Χριστιανικὸς πολιτισμὸς) ᾐσθάνθη τὴν ἔλλειψιν αὐτὴν καὶ ἐζήτησε νὰ τὴν ἀναπληρώσῃ. Καὶ τὴν σήμερον ὁ κόσμος ἔχει ***δύο διεθνῆ δικαστήρια,*** ὅπου κάθε ἔθνος ἐμπορεῖ, ἂν θέλῃ, νὰ παρουσιασθῇ καὶ νὰ εὕρῃ τὸ δίκαιόν του. Αὐτὰ τὰ δύο δικαστήρια εἶναι ἡ ***Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν*** καὶ τὸ ***Διεθνὲς Δικαστήριον τῆς Χάγης.*** Ναὶ μὲν τὰ

δικαστήρια αὐτὰ δὲν ἔχουν ἀκόμη τὴν δύναμιν, ὅπως τὰ κοινὰ δικαστήρια, νὰ ἐπιβάλουν τὰς ἀποφάσεις των εἰς τὰ ἀντίδικα ἔθνη. Καὶ εἰς τοῦτο εὑρίσκουν ἀφορμὴν οἱ ***θέλοντες τοὺς πολέμους*** νὰ εἰρωνεύωνται τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν καὶ νὰ λέγουν ὅτι μόνον διὰ τῶν ὅπλων ἐμποροῦν τὰ ἔθνη νὰ εὑρίσκουν τὸ δίκαιόν των. Ἐὰν ὅμως ὅλοι οἱ ***φίλοι τῆς εἰρήνης*** εἰς τὸν κόσμον θελήσουν νὰ συμπράξουν, θὰ κατορθωθῇ ἐπὶ τέλους νὰ γίνουν ὑποχρεωτικαὶ αἱ ἀποφάσεις τῶν δύο αὐτῶν δικαστηρίων. Πρέπει ὅλοι οἱ λαοὶ νὰ αἰσθανθοῦν ***φρίκην καὶ ἀποτροπιασμὸν*** πρὸς τὴν βίαν καὶ τὸν πόλεμον, καὶ νὰ δεχθοῦν νὰ λύουν τὰς διαφοράς των διὰ μέσων εἰρηνικῶν καὶ δικαίων.

***

Ποῖον λοιπὸν εἶναι τὸ κύριον μάθημα ποῦ μᾶς διδάσκει ἡ ἐνθύμησις τῆς Ἀνακωχῆς τοῦ Μεγάλου Πολέμου; Ὅτι ***ὅλοι μας,*** μικροὶ καὶ μεγάλοι, παιδιὰ καὶ ἡλικιωμένοι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, πτωχοὶ καὶ πλούσιοι, πρέπει νὰ ποτισθῶμεν μὲ ***ἀποστροφὴν πρὸς τὸν πόλεμον*** καὶ νὰ ζητῶμεν διὰ παντὸς μέσου ὅπως ἡ κοινωνία μας καὶ τὸ ἔθνος μας ἐγκολπωθῇ τὴν ***εἰρήνην*** καὶ τὴν ***διαιτησίαν***, ὥστε τοῦ λοιποῦ νὰ ἦναι ***ἀδύνατος ὁ πόλεμος*** καὶ νὰ ***παύσουν οἱ ἐξοπλισμοί,*** οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ μία προετοιμασία διὰ πόλεμον.

Μὰ ἴσως μοῦ εἰπῆτε: «Ἡμεῖς τὰ παιδιά, οἱ μαθηταί, τί ἐμποροῦμεν νὰ κάμωμεν δι᾽ αὐτὸ τὸ ζήτημα; Ποῖος θὰ μᾶς ἀκούσῃ ἡμᾶς; Ἡμεῖς ἔχομεν νὰ κυττάξωμεν τὰ μαθήματά μας καὶ δὲν μᾶς πέφτει λόγος δι᾽ αὐτὰ τὰ μεγάλα ζητήματα.» Βεβαίως τώρα ἡ δουλειά σας εἶναι τὰ μαθήματά σας καὶ ἡ ἀνάπτυξίς σας σωματικῶς καὶ διανοητικῶς καὶ ἠθικῶς. Ἀλλὰ σεῖς αὔριον θὰ μεγαλώσετε, θὰ γίνετε πολῖται, θὰ ἔχετε ψῆφον, καὶ τότε ἀπὸ σᾶς θὰ ἐξαρτᾶται ***νὰ γίνῃ ἡ πατρίς μας προπύργιον τῆς εἰρήνης καὶ τοῦ δικαίου.*** Διὰ τοῦτο πρέπει ἀπὸ τώρα ***νὰ ἀρχίσητε νὰ σκέπτεσθε ὀρθῶς*** ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ ***πολέμου,*** ὥστε ὅταν θὰ φθάσητε εἰς τὴν ἡλικίαν τοῦ πολίτου, νὰ ἦσθε καλῶς κατηρτισμένοι διὰ νὰ δράσητε ἐπωφελῶς ***ὑπὲρ*** τῆς εἰρήνης καὶ ***κατὰ*** τοῦ πολέμου.

Ὅταν ἐγὼ ἤμην εἰς τὴν ἡλικίαν σας, ὁ στρατός μας δὲν ἐφόρει χακί, ὅπως σήμερον, ἀλλὰ στολὰς ὡραίας ἐκ διαφόρων χρωμάτων. Αἱ Ἀθῆναι ἦσαν γεμάται ἀπὸ ἀξιωματικοὺς μὲ λαμπρὰς στολὰς καὶ χρυσᾶ γαλόνια καὶ ὡραῖα στιλπνὰ σπαθιά, καὶ ὅταν ἐπεριπατοῦσαν στοὺς δρόμους, ἐκροτοῦσαν ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων τὰ σπαθιὰ καὶ ἐκουδούνιζαν τὰ σπιρούνια των. Καὶ ἡμεῖς τὰ παιδιὰ τοὺς ἐθαυμάζαμεν καὶ τὸ ὄνειρόν μας ἦτο, νὰ ᾽μπορέσωμεν καὶ ἡμεῖς μίαν ἡμέραν νὰ φορέσωμεν τέτοιες στολὲς καὶ νὰ κροτοῦν τὰ σπαθιὰ καὶ τὰ σπιρούνια μας! Ἄχ! μᾶς ἐφαίνετο ὅτι αὐτὸ ἦτο τὸ ὡραιότερον πρᾶγμα εἰς τὸν κόσμον! Καὶ ἐχρειάσθη ἕνας Παγκόσμιος Πόλεμος διὰ νὰ σαρώσῃ τὰς ὡραίας στολάς, τὰ χρυσᾶ γαλόνια, τὰ λαμποκοποῦντα σπαθιὰ καὶ τὰ κουδουνίζοντα σπιρούνια, καὶ νὰ μᾶς παρουσιάσῃ τὸν πόλεμον ***μὲ ὅλην τὴν ἀπαισίαν καὶ ματωμένην γυμνότητά του.*** Σεῖς, παιδιά μου, εἶσθε εὐτυχέστεροι ἀπὸ ἡμᾶς τότε, διότι δὲν σᾶς θαμβώνει πλέον ἐκεῖνο τὸ ἑλκυστικὸν ἀλλὰ τόσον ἀπατηλὸν θέαμα τῶν χρυσοποικίλτων στολῶν

καὶ σπαθιῶν. Ἐμπορεῖτε λοιπὸν εὐκολώτερον νὰ ἐννοήσητε τί πραγματικῶς εἶναι ὁ πόλεμος καὶ ***νὰ τὸν μισήσετε.***

Εὔχομαι ἀπὸ καρδίας ὅπως μέσα εἰς αὐτὸ τὸ λαμπρὸν ἐκπαιδευτήριον, κοντὰ εἰς τὰ γερὰ γράμματα, τὴν σοφὴν ἀνάπτυξιν τοῦ σώματος καὶ τὴν ὑγιᾶ ἠθικὴν καὶ Χριστιανικὴν ἀγωγήν, ἀποκτήσητε καὶ βαθεῖαν ***ἀγάπην πρὸς τὴν εἰρήνην καὶ ἀποστροφὴν πρὸς τὸν πόλεμον,*** ὥστε ὅταν ἐξέλθετε μεθαύριον εἰς τὴν κοινωνίαν, νὰ ἐνισχύσητε τὰς τάξεις ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐργάζονται διὰ νὰ καταρρίψουν τὰ πάθη καὶ τὰς παρεξηγήσεις ***ποῦ χωρίζουν τὰ ἔθνη,*** καὶ νὰ δώσουν εἰς τὸν κόσμον νὰ ἐννοήσῃ τὴν μεγάλην ἀλήθειαν—ὅτι ***ὁ Θεὸς ἔπλασεν ἐξ ἑνὸς αἵματος πάντας τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἑπομένως ὅτι πάντες οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀδελφοί.***

Καὶ ἔτσι θὰ γίνετε χρήσιμοι εἰς τὴν κοινωνίαν, εἰς τὸ ἔθνος μας καὶ εἰς τὸν κόσμον—καλοὶ ἄνθρωποι, καλοὶ Ἕλληνες καὶ καλοὶ Χριστιανοί!

Ο ΑΘΛΗΤΗΣ ΤΩΝ ΦΙΛΙΠΠΩΝ

Διήγημα τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1ον

Εἰς κάποιαν ταπεινὴν οἰκίαν τῆς Μακεδονικῆς πόλεως τῶν Φιλίππων ἦσαν συνηγμένοι μίαν νύκτα περίπου εἴκοσι ἄνθρωποι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες σεμνῆς περιβολῆς καὶ ὄψεως σοβαρᾶς. Ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἠκούετο νὰ κρούεται ἡ αὐλόθυρα κατὰ τρόπον πάντοτε τὸν αὐτόν, καὶ εἰσήρχοντο, ἀνὰ δύο καὶ τρία, νέα πρόσωπα, ἀφοῦ ἀντήλλασσον μὲ τὸν θυρωρὸν σύνθημα, τὸ ὁποῖον τὴν ἑσπέραν ἐκείνην ἦτο ἡ λέξις «Ἰχθύς», σημαίνουσα «Ἰησοῦς Χριστὸς Θεοῦ Υἱὸς Σωτὴρ» —τὸ σύμβολον τῆς πίστεως τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων.

Εἰσερχόμενοι ἐκαλησπέριζαν τὴν συνάθροισιν μὲ τὸν χαιρετισμὸν «Εἰρήνη ὑμῖν», καὶ εὐθὺς περιεβάλλοντο ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἀδελφικῆς ἐγκαρδιότητος, τὸ ὁποῖον ἐπεκράτει εἰς τὴν μικρὰν ὁμήγυριν, ἥτις παραδόξως ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἀνθρώπους πάσης τάξεως. Ἐκεῖ ὁ εὐπατρίδης, ὁ ἐλεύθερος πολίτης καὶ ὁ δοῦλος εὑρίσκοντο ἐν ἰσότητι, προσαγορεύοντες ἀλλήλους διὰ τοῦ «ἀδελφὲ» καὶ «ἀδελφὴ» —πρᾶγμα πρωτάκουστον εἰς τὴν Ρωμαϊκὴν κοινωνίαν καὶ μάλιστα εἰς τὴν ὑπερήφανον πόλιν τῶν Φιλίππων, ἥτις ἐφιλοδόξει νὰ ἀπομιμῆται τὴν μητρόπολιν Ρώμην εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε νὰ τιμωρῇ μὲ φυλάκισιν ἢ καὶ μὲ θάνατον, πρόσωπα τολμήσαντα νὰ ἐμφανισθοῦν εἰς συμπόσια μὲ περιβολὴν πλουσιωτέραν ἐκείνης, ἥτις ἦτο ὡρισμένη διὰ τὴν τάξιν των.

Ὅταν ἦσαν ὅλοι παρόντες, ἤρχισεν ἡ λατρεία, ἥτις ἦτο ὁ σκοπὸς τῆς συναθροίσεως ἐκείνης. Ἐψάλη ὕμνος καὶ προσευχὴ ἀνεπέμφθη εἰς τὸν Θεόν, ὁμοία τῆς ὁποίας ποτὲ δὲν ἠκούσθη πρός τινα θεότητα Ἐθνικήν, ἡτοιμάζετο δὲ ὁ πρε-

σβύτερος νὰ ἀναγνώσῃ μέρος τῆς ἱερᾶς Βίβλου, ὁπότε ἠκούσθη πάλιν τὸ συνθηματικὸν κροῦσμα τῆς αὐλοθύρας, ἐπανειλημμένον καὶ ἐπιτακτικόν. Ὅλοι ἔστρεψαν τὰ βλέμματα πρὸς τὴν εἴσοδον, ὄχι μὲ δειλίαν, ἀλλὰ μὲ ἀνησυχίαν, ἂν καὶ μὲ σταθερότητα, διότι πάντως ἐσήμαινε κίνδυνον, ἂν ὄχι φυλακὴν καὶ θάνατον δι᾽ ἕνα ἕκαστον αὐτῶν.

Ἡ θύρα ἠνοίχθη διάπλατα καὶ ἐφάνησαν δύο ἄνδρες γνωστοί, ὑποβαστάζοντες μίαν γυναῖκα, τῆς ὁποίας τὸ πρόσωπον ἐκαλύπτετο ὑπὸ τὸν λευκόν της πέπλον. Ἦτο ἀναίσθητος. Ὄπισθέν της ἠκολούθει γυνὴ γνωστὴ ἐπίσης. «Συγχωρήσατε τὴν ἐπιμονήν μας, ἀδελφοί,»—εἶπον—«ἐφοβούμεθα μήπως περάσῃ κανεὶς καὶ προδοθῇ ἡ οἰκία. Ἡ νέα αὕτη ἦτο πεσμένη ὑπὸ τὸν θόλον τῆς αὐλοθύρας, εὐτυχῶς εἰς τὴν σκιάν, ὥστε δὲν ἐφαίνετο. Φαίνεται ὅτι ἐτραυματίσθη σοβαρῶς».

Πάραυτα ἔσπευσαν οἱ τῆς οἰκίας καὶ μετέφεραν τὴν νέαν εἰς κλίνην ἐντὸς μικροῦ θαλάμου, ὅπου μετὰ τὰς πρώτας βοηθείας, συνῆλθε κατά τι καὶ ἔφερε τὴν χεῖρα πρὸς τὸ μέτωπον μὲ γογγυσμὸν πόνου: «Τὸ κεφάλι μου!.. τὸ κεφάλι μου!» ἔλεγε καὶ πάλιν ἔπιπτεν εἰς λήθαργον. Ἐκ τῶν παρευρισκομένων, κἄποιος ἔχων ἰατρικὰς γνώσεις ἐξήτασε τὸ τραῦμα καὶ διέταξεν ἐπιθέματα καὶ ἡσυχίαν· ἡ οἰκοδέσποινα ἔμεινε παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς νέας καὶ οἱ ἄλλοι ἐπέστρεψαν εἰς τὴν αἴθουσαν, ὅπου ἐπανέλαβον τὴν λατρείαν των.

Εἶχεν ἐξημερώσει πλέον, ὅταν ἐπανέκτησε τὰς αἰσθήσεις της ἡ νέα. Ἐπύρεσσεν ἀκόμη, ἀλλ᾽ ἠδυνήθη νὰ διακρίνῃ σκυμμένην πάνω της μὲ στοργὴν μίαν γυναῖκα, γλυκυτάτης μορφῆς, ἡ ὁποῖα τὴν ἠρώτα τρυφερῶς:

—«Εἶσαι καλλίτερα τώρα;»

—«Ναί... ποία εἶσαι;... Ποῦ εἶμαι;.... Πῶς εὑρέθηκα ἐδῶ;»

—«Σὲ εὑρῆκαν ἔξω τῆς θύρας μας πεσμένην τὴν νύκτα, ἀλλὰ τώρα πηγαίνεις καλλίτερα. Μὴ στενοχωρῆσαι· θὰ περάσουν ὅλα».

—«Ἄ! ἐνθυμοῦμαι—εἶχα χάσει τὸ φυλακτό μου χθὲς.... τὸ εἶπα στὸν ἀδελφόν μου, ὅταν ἦλθε τὸ βράδυ, καὶ ἐβγήκαμεν νὰ κυττάξωμεν πρὶν τὸ πατήσῃ κανείς—ἐπήραμεν φανάρι... ἐγὼ παρεμέρισα ὀλίγον—ἔσκυβα καὶ ἔψαχνα χωριστά—ἐκεῖ ἤκουσα τρομερὰς κραυγὰς καὶ ἐγύρισα· μὲ ἐκτύπησε μία πέτρα καὶ ἀπὸ ἐκεῖ δὲν ἠξεύρω τί ἔγεινε».

—«Τοῦτο ἔγεινεν, ὅτι ὁ Θεὸς σὲ ἔσωσεν. Ἔπεσες εἰς τὴν θύραν μας, εἰς τὴν σκιὰν τοῦ θόλου, καὶ δὲν σὲ εἶδε κανείς, ἑωσοῦ σὲ ἐφέραμεν ἐδῶ μέσα. Εἶσαι ἀσφαλὴς μαζύ μας καὶ μὴ στενοχωρῆσαι», ἐπανέλαβεν ἡ γλυκεῖα φωνή.

—«Ἀλλ᾽ ὁ ἀδελφός μου!... Μὲ ἔχασε... θὰ ἦναι ἀνήσυχος, δὲν θὰ ξεύρῃ ποῦ νὰ μὲ ζητήσῃ... ἀφῆστε με, καλὴ κυρία, νὰ σηκωθῶ νὰ ἐπιστρέψω σπίτι μου νὰ τὸν εὕρω!» καὶ τοῦτο λέγουσα ἡ κόρη προσεπάθει νὰ σηκωθῇ, ἀλλ᾽ ἔπεσε πάλιν ἀναίσθητος εἰς τὸ προσκέφαλον.

Ὅταν τέλος ἀνέλαβε τὰς αἰσθήσεις της, ᾐσθάνθη ὅτι ἦτο καλλίτερα. Ὁ πόνος δὲν ἦτο πλέον δριμύς, ὁ πυρετὸς τὴν εἶχεν ἀφήσει, ἀλλ᾽ ᾐσθάνετο μεγάλην ἐξάντλησιν καὶ δὲν εἶχε διάθεσιν νὰ κινηθῇ, ἀλλὰ μόνον νὰ μένῃ ἀναπαυτικῶς εἰς τὸ μικρὸν ἀλλὰ καθαρὸν δωμάτιον, ἀπὸ τὸ παράθυρον τοῦ ὁποίου εἰσήρχετο αὔρα δροσερὰ καὶ ἄπλετον φῶς... καὶ νὰ βαυκαλίζεται ἀπὸ μίαν ὡραίαν ψαλμῳδίαν

γυναικείας φωνῆς, ὥς καὶ παιδικῆς μαζύ, προερχομένην ἀπὸ κἄπου ὀλίγον ἔξωθεν τοῦ παραθύρου .... αἱ δύο αὗται φωναὶ ἔψαλλον λέξεις παραδόξους ἀλλὰ πόσον παρηγόρους .... Μαγευμένη τὰς ἤκουε καὶ ἐσκέπτετο ..!! Ποῖος ἀπὸ ὅλους τοὺς θεοὺς νὰ ἦναι αὐτὸς ὁ Θεὸς ποῦ χαρίζει ἐλευθέρως; Αὐτὸ δὲν ἠκούσθη ποτέ· ὅλοι οἱ θεοὶ ἀπαιτοῦν δῶρα, στεφάνους, θυσίας, σπονδὰς—πρέπει νὰ τοὺς καλοπιάσουν μὲ πομπάς, μὲ λιτανείας ...! Αὐτὸς ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ, ὥς φαίνεται, ἀφοῦ λυπεῖται καὶ τοὺς νεκροὺς ποῦ τριγυρίζουν σὰν σκιαὶ ἀπαρηγόρητοι εἰς τὸν σκοτεινὸν Ἅδην... ἀφοῦ τοὺς ἀνεβάζει εἰς τὸ φῶς, εἰς τὸν οὐρανόν!.. Ὤ, ποιὸς νὰ ἦναι! Αἴφνης ἡ ψαλμῳδία ἔπαυσε, καὶ εἰς τὴν θύραν τοῦ μικροῦ θαλάμου ἐφάνη ἡ συμπαθὴς μορφὴ τῆς οἰκοδεσποίνης.

—«Μήπως σὲ ἐξυπνήσαμεν; Ἐφοβήθην μήπως σὲ ἀνησυχοῦμεν. Ἡμεῖς συνειθίζομεν νὰ ψάλλωμεν ὅταν ἐργαζώμεθα—καὶ ἐλησμονήσαμεν ὅτι θὰ μᾶς ἤκουες»...

—«Ὄχι, ὄχι.... δὲν μὲ ἀνησυχήσατε... ἀπ' ἐναντίας! Μὰ τί ὡραίας λέξεις ἐψάλατε... εἰπέτε μου, ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ καλὸς θεός, ποῦ ἀγαπᾷ καὶ χαρίζει ζωὴν καὶ στοὺς νεκροὺς ἀκόμη; Ἄράγε δὲν μπορεῖ νὰ μὲ κάμῃ καλὰ μίαν ὥραν ἀρχήτερα, διὰ νὰ γυρίσω εἰς τὸ σπίτι μου, νὰ μὴ ἀνησυχῇ ὁ ἀδελφός μου, ὁ ἀγαπητός μου Ἕκτωρ; Ὤ! πρέπει νὰ μὴ κάθωμαι ἐξαπλωμένη ἐδῶ μὲ τόσας περιποιήσεις, ἐνῷ αὐτὸς ὁ καϋμένος τρέχει καὶ μὲ ζητεῖ ἀπελπισμένος. Νὰ σηκωθῶ, καλή μου δέσποινα! ἀφήσατέ με νὰ σηκωθῶ!»

—«Ἡσύχασε, ἡσύχασε, ἀγαπητὴ κόρη! Δὲν εἶσαι εἰς κατάστασιν νὰ σηκωθῇς· θέλεις νὰ σοῦ ἐπανέλθῃ ὁ πυρετός; Εἶσαι πολὺ καλλίτερα, ἀλλ' ἀδύνατη· θὰ σὲ δυναμώσωμεν πρῶτον, καὶ ἔτσι θὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὸν ἀδελφόν σου. Ἀλλ' εἰπέ μας ποῖος εἶναι ὁ ἀδελφός σου καὶ ποῦ εἶναι τὸ σπίτι σας καὶ θὰ στείλω τὸ παιδάκι μου—τὸν Ναδάβ μου, νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ ὅτι εὑρίσκεσαι μεταξὺ φίλων».

Ἡ κόρη ἔλαβε τὴν χεῖρα, ἥτις ἐθώπευε τὸ πρόσωπόν της, καὶ τὴν ἐφίλησε μὲ εὐγνωμοσύνην.

—«Ὁ ἀδελφός μου λέγεται Ἕκτωρ· δὲν εἶναι παιδί, εἶναι ἄνδρας. Ἔχω καὶ ἄλλον ἀδελφόν», προσέθεσεν, «ἀλλὰ τὸν ἐχάσαμεν—δὲν ἠξεύρομεν ποῦ εἶναι! Ὁ Ἕκτωρ εἶναι καὶ πατέρας μας, διότι εἴμεθα ὀρφανά. Ὁ ἀδελφός μου ὁ Ἕκτωρ εἶναι ἀθλητὴς—δύο φορὰς Ὀλυμπιονίκης! τὸν γνωρίζουν ὅλοι εἰς τὴν γειτονιάν μας. Τὸ σπίτι μας εἶναι εἰς τὴν γωνίαν τοῦ δρόμου ποῦ πηγαίνει εἰς τὸ Γυμναστήριον, ἐκεῖ ποῦ τὸν διασταυρώνει τὸ στενὸν ποῦ λέγεται τῶν Ὑποδηματοποιῶν. Τὸ σπίτι ἔχει προαύλιον, εἶναι ἐπάνω στὴν γωνία. Τὸ παιδάκι σας θὰ τὸ εὕρῃ εὔκολα καὶ μάλιστα ἂν ζητήσῃ τὸν Ἕκτωρα τὸν ἀθλητήν.»

—«Ὡραῖα», εἶπεν ἡ οἰκοδέσποινα, «θὰ στείλω εὐθὺς τὸν μικρόν, καὶ πιστεύω ὅτι πολὺ γρήγορα θὰ ἔχῃς εἰδήσεις ἀπὸ τὸν ἀδελφόν σου.»

Ἐξῆλθε καὶ μετ' ὀλίγον ἐπανῆλθε φέρουσα ἀναψυκτικὸν καὶ ἐκάθησε παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς κόρης.

—«Πρῶτα, πρῶτα», εἶπε μειδιῶσα, «πρέπει νὰ συστηθῶμεν ἡ μία πρὸς τὴν ἄλλην. Ἐγὼ λέγομαι Ἐλισάβετ. Εἶμαι δὲ Ἰουδαία, ὥς ἴσως ἐνόησες ἀπὸ τὴν ἐνδυμασίαν μου, ἀλλ' ὁ σύζυγός μου Ἰούνιος εἶναι Ρωμαῖος ἀπελεύθερος—εἶναι Ἐθνικός.»

Ἡ νέα ἤνοιξε διάπλατα τοὺς ὀφθαλμούς της ἀκούσασα τοῦτο, ἡ δὲ Ἐλισάβετ παρετήρησε τὴν ἔκπληξίν της.—«Σοῦ φαίνεται παράξενον», εἶπε, «νὰ ἔχῃ σύζυγον Ἰουδαίαν ἕνας Ρωμαῖος—ἀλλὰ διατὶ ὄχι; Ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ δὲν ὑπάρχει διάκρισις ἔθνους καὶ γλώσσης· αὐτὸς δὲν διακρίνει μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Ἰουδαίων, οὔτε μεταξὺ ἐλευθέρων καὶ δούλων. Ὅλα τὰ πλάσματά Του εἶναι δι᾿ Αὐτὸν ἴσα. Εἶναι ὅλα τέκνα Του. Τώρα εἰπέ μου πῶς ὀνομάζεσαι καὶ σύ, διότι σοῦ εἶπα τὸ ἰδικόν μου ὄνομα.»

—«Λέγομαι Ἐλπινίκη», ἀπήντησεν ἡ νέα. «Καταγόμεθα ἀπὸ τὴν Θράκην. Οἱ γονεῖς μας ἀπέθαναν, ἀλλ' ὁ καλός μας ἀδελφὸς Ἕκτωρ μᾶς ἀνεπλήρωσε καὶ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα. Νὰ τὸν ἰδῆτε, θὰ θαυμάσητε τὸ ἀνάστημά του, τὴν ὡραίαν του ἀνάπτυξιν. Σᾶς εἶπα, εἶναι δύο φορὲς Ὀλυμπιονίκης.... Ἐγὼ εἶμαι ὕστερα ἀπ᾿ αὐτόν, ὁ ἄλλος μου ἀδελφός, ὁ Ἡρακλῆς, εἶναι μικρότερός μου ὀλίγον, ἀλλ᾿ ἤμεθα σύντροφοι ἀχώριστοι. Αὐτὸς δὲν ἀγαποῦσε τὸν ἀθλητισμόν, ἀλλὰ τὴν μουσικήν· εἶχε ὡραίαν φωνήν, καὶ ἐγυμνάζετο διὰ τὴν χορῳδίαν τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος».

—«Τὸν ἀναφέρεις ὡς νὰ εἶχεν ἀποθάνει», ὑπέλαβεν ἡ Ἐλισάβετ μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον.

—Δὲν ἠξεύρομεν—ἐλπίζομεν πῶς ζῇ—ἀλλὰ ποῦ εἶναι, δὲν γνωρίζομεν. Μᾶς λέγουν—μάλιστα ὁ μουσικοδιδάσκαλός του Βιτέλλιος λέγει μήπως τὸν ἔχουν πάρει οἱ Χριστιανοί· θὰ ἠκούσατε ὅτι ὑπάρχει μία τοιαύτη αἵρεσις παράδοξος, ἡ ὁποία μαζεύει ὅλους, Ἰουδαίους, Ἕλληνας, Ρωμαίους, Πέρσας, ὅλους σὰν ψάρια εἰς τὰ δίκτυά των».

—«Καὶ ἀφοῦ τοὺς πιάσουν, αὐτοὶ οἱ ἁλιεῖς ἀνθρώπων, τί τοὺς κάνουν;» ἠρώτησεν ἡ Ἐλισάβετ.

—«Ποῦ ξεύρω; λέγουν πῶς τοὺς μεταμορφώνουν εἰς θηρία καὶ τοὺς ἐξαπολύουν νὰ γυρίζουν εἰς τὰ βουνά, ἔρημοι καὶ ἀπηλπισμένοι!..» Καὶ ταῦτα λέγουσα ἡ Ἐλπινίκη ἤρχισε νὰ δακρύῃ.

Ἡ Ἐλισάβετ ἐγέλασεν.

—«Τί εἶναι αὐτὰ ποῦ πιστεύεις, Ἐλπινίκη, παιδί μου! Εἶναι πράγματα λογικά; Σύ, σχεδὸν γυναῖκα, νὰ δίδῃς προσοχὴν εἰς τοιούτους γελοίους μύθους;»

—«Ἀλλὰ πῶς;» εἶπεν ἡ Ἐλπινίκη, «μήπως δὲν μετεμορφώθησαν τόσοι καὶ τόσοι ὄχι μόνον ἄνθρωποι ἀλλὰ καὶ θεοί. Ὁ Νάρκισσος δὲν μετεμορφώθη εἰς ἄνθος; αἱ νύμφαι καὶ αἱ ναιάδες δὲν εἶναι τὸ νερὸ καὶ τὰ δάση ὑπὸ μορφὰς ἀνθρωπίνας;»

—«Ἐλπινίκη, παιδί μου, ἄκουσέ με. Οἱ Χριστιανοὶ εἶναι κάθε ἄλλο παρ᾿ ὅ,τι τοὺς νομίζουν. Αὐτοὶ δὲν κάμνουν κακὸν οὔτε εἰς τοὺς ἐχθρούς των. Οὔτε ἔχουν δύναμιν νὰ μεταμορφώνουν τοὺς ἀνθρώπους εἰς ζῷα. Ἡ μόνη των δύναμις εἶναι ἡ δύναμις τῆς ἀγάπης, τὴν ὁποίαν παραλαμβάνουν ἀπὸ τὸν Θεόν, ὅστις εἶναι ἀγάπη, καὶ ἀπὸ τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν Χριστόν, ὅστις ἀπὸ ἀγάπην ἔγεινεν ἄνθρωπος, διὰ νὰ σώσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸ κακόν. Ἀδίκως μᾶς κατηγοροῦν οἱ ἄνθρωποι—ἀλλ᾿ ἐν ἀγνοίᾳ.»

—«Σᾶς κατηγοροῦν!» ἐπανέλαβεν ἔντρομος ἡ Ἐλπινίκη... «Τί; εἶσθε Χριστιανοί;»

—Ναί, παιδί μου, εἴμεθα Χριστιανοί. Ἐκεῖνοι ποῦ σὲ ἔσωσαν, ὅταν χθὲς τὴν νύκτα ἔπεσες εἰς τὴν θύραν μας, ἦσαν Χριστιανοί. Οἱ ἄνθρωποι, ποῦ ἦσαν ἐδῶ συναθροισμένοι διὰ νὰ λατρεύσουν τὸν Θεόν, ἦσαν Χριστιανοί. Ἐγὼ ποῦ σὲ ἐδέχθην κατὰ καθῆκον Χριστιανικόν, καὶ ποῦ σὲ περιθάλπω ὡς τέκνον μου μὲ συμπάθειαν καὶ ἀγάπην, εἶμαι Χριστιανή.... Μᾶς εἶδες καὶ δύνασαι νὰ κρίνῃς ἂν οἱ Χριστιανοὶ ἦναι τοιοῦτοι, ὁποίους τοὺς λέγουν!»

Ἡ Ἐλπινίκη ἔμεινεν ἐμβρόντητος πρὸς στιγμήν· ἐσιωποῦσε ἀλλ' ἡ φυσιογνωμία της ἐπρόδιδε ἐνδόμυχον ἀγῶνα. Τέλος ἥρπασε τὴν χεῖρα τῆς Ἐλισάβετ καὶ τὴν ἔσφιξε, λέγουσα:

—«Ναί, βλέπω τώρα πόσον σᾶς ἀδικοῦν τὰ ψευδολογήματα αὐτά. Ἀλλὰ τόσον μᾶς ἔχουν ποτίσει μὲ αὐτά, ὥστε ἀνετρίχιασα διὰ μίαν στιγμήν, ὅταν μοῦ εἴπατε ὅτι εὑρισκόμην μεταξὺ Χριστιανῶν. Συγχωρήσατέ με καὶ πιστεύσατε ὅτι ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμὴν σᾶς ἠγάπησα καὶ ὅτι ὅσα ἐδῶ ἤκουσα μοῦ ἔδωκαν ἰδέας νέας καὶ ὡραίας, περὶ τῶν ὁποίων θὰ ἤθελα νὰ μάθω περισσότερα.»

—Ἂν θέλῃς, θὰ διδαχθῇς πολλά. Βλέπεις, Ἐλπινίκη, ὅτι σοῦ ὡμίλησα μὲ εἰλικρίνειαν· σοῦ εἶπα τὸ μυστικόν, τὸ ὁποῖον, ἂν φανερωθῇ, θὰ καταστρέψῃ ὄχι μόνον τὸ σπίτι μου ἀλλὰ καὶ πολλοὺς ἄλλους....»

Ἡ Ἐλπινίκη τὴν διέκοψεν:

—Εἶναι ἱερὸν δι' ἐμὲ τὸ μυστικόν σας. Οὐδέποτε θὰ ἔβγῃ ἀπὸ τὰ χείλη μου—σᾶς τὸ ὑπόσχομαι εἰς ὅ,τι ἔχω ἱερόν.—Νά! ἐπάνω εἰς αὐτὸ τὸ ἱερόν μου φυλακτόν »... καὶ ἔφερε τὴν χεῖρα πρὸς τὸ στῆθός της. Ὁπόταν ὅμως δὲν τὸ εὗρεν, ἐνεθυμήθη ὅλα τὰ συμβάντα τῆς νυκτός, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐζήτει τὸ κειμήλιον τοῦτο, καὶ ἀνελύθη εἰς δάκρυα.

Ἡ Ἐλισάβετ τὴν ἐπαρηγόρησε καὶ τῆς ἔφερε ποτὸν καθησυχαστικόν, παρέμεινε δὲ παρὰ τὸ πλευρόν της, ἕωσοῦ ἀπεκοιμήθη.

(ἀκολουθεῖ)

ΠΟΙΚΙΛΑ

— **Παιδικὴ στήλη.**—***Πρωτότυποι συνδρομηταὶ τῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας.*** Τὰ Ἑλληνόπαιδα ἴσως δὲν γνωρίζουν τί εἶναι ἡ Βρεττανικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρία καὶ πῶς γίνεται νὰ πωλῆται τόσον φθηνὰ τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ὁλόκληρος ἡ Ἁγία Γραφὴ εἰς τὸν τόπον μας, ὅπου κάθε εἴδους βιβλίον εἶναι ἀκριβόν. Ἀλλ' οὔτε ἴσως ἐξεύρουν ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον πωλεῖται ἐπίσης φθηνὰ εἰς κάθε ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου, ὅπου ἡ μεγάλη Βρεττανικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρία ἀποστέλλει τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἡ Ἑταιρία αὕτη ἔχει μεγάλα τυπογραφεῖα εἰς τὸ Λονδῖνον, ὅπου τυπώνεται ἡ Ἁγία Γραφὴ ὁλόκληρος ἢ κατὰ τεύχη εἰς 655 γλώσσας, ὥστε δὲν ὑπάρχει λαὸς τῆς οἰκουμένης ποῦ νὰ μὴ δύναται νὰ γνωρίσῃ, ἂν θέλῃ, τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ Λόγου Του.

Πῶς τὸ κατορθώνει ὅμως ἡ Ἑταιρία νὰ πωλῇ τὰ βιβλία της μὲ ζημίαν; Ἁπλούστατα, διότι οἱ Χριστιανοὶ τῆς Ἀγγλίας καὶ ἄλλων ἐθνῶν ἐκτιμοῦν τόσον πολὺ τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, ὥστε θέλουν καὶ ὅλος ὁ ἄλλος κόσμος νὰ τὸν ἔχῃ καὶ νὰ τὸν ἀκολουθῇ. Καὶ διὰ τοῦτο συνεισφέρουν κατ' ἔτος μεγάλα ποσὰ εἰς τὴν Βιβλικὴν Ἑταιρίαν, ὥστε νὰ δύναται νὰ πληρώνῃ μεταφραστάς, διὰ νὰ μεταφράζουν τὸ Εὐαγγέλιον εἰς ὅλας τὰς γλώσσας τοῦ κόσμου,

καὶ νὰ τὸ τυπώνῃ εἰς καλὸν χάρτην μὲ καθαρὰ στοιχεῖα καὶ νὰ τὸ πωλῇ τόσον φθηνά, ὥστε καὶ τὸ πτωχότερον παιδὶ νὰ ἐμπορῇ νὰ τὸ ἀγοράσῃ.

Ἀλλὰ μὴ νομίσητε ὅτι τὰ μεγάλα αὐτὰ ποσὰ τὰ δίδουν οἱ πλούσιοι μόνον. Ὅλοι, πλούσιοι καὶ πτωχοί, μικροὶ καὶ μεγάλοι, συνεισφέρουν τὸ κατὰ δύναμιν διὰ τὴν διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου· εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὰ παιδία ἀνατρέφονται μὲ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ οἰκονομοῦν κἄτι τι ἀπὸ τὰ γλυκίσματα καὶ τὰ παιγνίδια των, διὰ νὰ τὸ στείλουν εἰς τὴν Βιβλικὴν Ἑταιρίαν. Πολλὰ παιδία συνεισφέρουν προθύμως τὰς δεκάρας των, καὶ ἄλλα μὲν δίδουν ἀπὸ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα τοὺς δίδουν οἱ γονεῖς των· ἄλλα πάλιν, πτωχά, κάμνουν κἄποιαν ἐργασίαν διὰ νὰ βγάλουν αὐτὴν τὴν δεκάραν. Ὁ Γραμματεὺς τῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας λαμβάνει τακτικὰ ἐπιστολὰς ἀπὸ παιδία μὲ χρήματα διὰ τὸ Βιβλικὸν ἔργον. Ἀλλὰ δὲν λαμβάνει συνεισφορὰς μόνον ἀπὸ τὰ παιδία καὶ ἀπὸ τοὺς ἡλικιωμένους. Μίαν φορὰν ἔλαβε μίαν ἐπιστολήν, ἡ ὁποία ἔφερε τρεῖς ὑπογραφάς, «Τζάκ», «Ντὶκ» καὶ «Ντόνα», καὶ συνωδεύετο ἀπὸ μίαν ταχυδρομικὴν ἐπιταγὴν διὰ 7 σελλίνια (περίπου 220 δραχμάς). Ἐνέγραψε λοιπὸν ὡς συνδρομητὰς τῆς Ἑταιρίας αὐτὰ τὰ τρία ὀνόματα καὶ ἔστειλε τὴν ἀπόδειξιν. Κατόπιν ὅμως ἔμαθεν ὅτι οἱ τρεῖς αὐτοὶ συνδρομηταὶ ἦσαν *τρεῖς σκύλοι*, τοὺς ὁποίους ὁ κύριός των εἶχε μεταχειρισθῆ διὰ νὰ καθαρίσῃ τὴν γειτονιὰν ἀπὸ ποντικούς! Οἱ γείτονες, εὐχαριστημένοι διότι ἀπηλλάγησαν ἀπὸ τοὺς ποντικούς, ἐπλήρωναν μίαν δεκάραν διὰ κάθε πτῶμα ποντικοῦ, καὶ ἔτσι ἐμαζεύθησαν 7 σελλίνια, τὸ ἀντίτιμον 84 ποντικῶν!!

Τὸ παράδειγμα τῶν σκύλων αὐτῶν δὲν ἔχασαν καιρὸν νὰ τὸ μιμηθοῦν καὶ ἄλλοι σκύλοι καὶ γάτες ἀκόμη, τῶν ὁποίων οἱ μικροὶ κύριοι καὶ κυρίαι ἠγάπων τὴν Βιβλικὴν Ἑταιρίαν καὶ ἤθελον νὰ συνδράμουν τὸ ἔργον της. Ἰδοὺ καὶ μία ἐπιστολή, ἡ ὁποία ἐστάλη εἰς τὸν Γραμματέα τῆς Ἑταιρίας μὲ ἐσώκλειστον ἐπιταγὴν διὰ 15 σελλίνια καὶ μίαν φωτογραφίαν ὡραίας μαύρης γάτας καθημένης εἰς πολυθρόναν.

«Ἀξιότιμε Κύριε!

Μετὰ χαρᾶς σᾶς ἐσωκλείω 15 σελλίνια, ποῦ ἐσύναξα διὰ τὴν Βιβλικὴν Ἑταιρίαν· Σᾶς στέλλω καὶ τὴν φωτογραφίαν μου. Ἡ κυρία μου μὲ ξεύρει ὅτι λαμβάνω ἐνδιαφέρον εἰς κάθε πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον συμβαίνει τριγύρω μου, καὶ ἐνόμισε καλὸν νὰ μὲ προσλάβῃ βοηθὸν διὰ τὸ ἔργον τῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας, τὸ ὁποῖον πολὺ τὴν ἐνδιαφέρει. Μοῦ ἀγόρασεν ἕνα κουμπαρᾶν, καὶ μοῦ εἶπεν ὅτι ὅσα ποντίκια θὰ πιάσω, θὰ μοῦ τὰ πληρώνῃ 6 δεκάρες τὸ ἕνα καὶ θὰ βάζῃ τὶς δεκάρες ἐκεῖ μέσα. Ἂν δὲ προσλάβω καμμίαν φιλενάδα μου νὰ πιάσῃ κ' ἐκείνη ποντίκι, τότε ἐγὼ θὰ πέρνω 3 δεκάρες μεσιτείαν. Ὅταν ἔρχωνται ἐπισκέψεις καὶ βλέπουν τὸν κουμπαρᾶ μου εἰς τὸ σαλόνι, ὅλοι βάζουν κἄτι τι μέσα διὰ νὰ μοῦ δώσουν θάρρος·

εἰλικρινεῖς μου εὐχὰς ὑπὲρ τῆς ἀγαπητῆς Ἑταιρίας.

Μένω ταπεινοτάτη συνδρομήτριά σας

Ἀραπίτσα».

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Ἡ διαρκὴς αὔξησις τῶν δαπανῶν τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ ἡμῶν, ὡς καὶ ὁ διπλασιασμὸς τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν, ἀπέδωκεν ἡμῖν μέγα ἔλλειμμα κατὰ τὸ λῆγον ἔτος. Δι γκαζόμεθα μετὰ λύπης νὰ εἰδοποιήσωμεν τοὺς ἀγαπητοὺς ἡμῶν συνδρομητὰς ὅτι ἡ ἐτησία συνδρομὴ διὰ τὸ ἐσωτερικὸν κατὰ τὸ ἐπὶ θύραις νέον ἔτος 1933 αὐξάνεται εἰς δραχμὰς 40. Αἱ συνδρομαὶ ἐξωτερικοῦ, ὡς ἐκ τῆς ὑπερτιμήσεως τῶν ξένων συναλλαγμάτων, παραμένουσιν αἱ αὐταί, ἤτοι: Διὰ τὴν Εὐρώπην φράγκα γαλλικὰ 15 ἢ σελ. ἀγγλικὰ 3 ½. Διὰ τὴν Ἀμερικὴν καὶ Αὐστραλίαν δολ. 1.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΤΟΥ "ΑΣΤΕΡΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ,,

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1932

(Οἱ ἀριθμοὶ ἀναφέρονται εἰς τὰς σελίδας)

Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία, ἡ 203
Ἁγία Γραφὴ καὶ ἡ ἀλήθεια, ἡ 345
Ἁγ. Γραφὴ εἰς τὴν νεωτέραν ζωήν, ἡ . 342
Ἁγίας Γραφῆς, ἡ δύναμις τῆς 328
Ἀδιάφορος, ὁ 189
Ἀθλητὴς τῶν Φιλίππων, ὁ 378
Ἀλήθεια, τί εἶναι 225
Ἁμαρτία 136
Ἀμερικ. Βιβλικῆς Ἑταιρίας, ἔκθεσις... 341
Ἀναζωπυρήσεως, ἡ ὁδὸς τῆς 356
Ἀνακριβειῶν ἐπανόρθωσις 190
Ἀνακωχῆς, ἡ ἐπέτειος τῆς 373
Ἀνάμνησις καὶ πρόβλεψις 5
Ἀναμορφώσεως, Κυριακὴ τῆς 289
Ἀνάστασις τοῦ Σωτῆρος, ἡ 97
Ἀποστόλου Παύλου, ὁ βίος καὶ τὸ ἔργον τοῦ, 12, 41, 73, 109, 140, 177, 208, 237, 272, 298, 368
Ἄρτος τῆς ζωῆς, ὁ 197
Αὐταπάτη 262
Αὐτοπεποίθησις καὶ Χριστιανισμὸς 213
Ἀφοπλισμοῦ, περὶ 56, 86
Βιβλία ἀπηγορευμένα 153
Βιβλία νέα 158
Βιβλικαὶ Ἑταιρίαι, αἱ ἄλλαι 342
Βιβλίον, τὸ παγκόσμιον 332
Βρεττ. Βιβλικῆς Ἑταιρίας, ἔκθεσις 337
Διατί πρέπει νὰ ἀναγινώσκωμεν τὴν Π. Διαθήκην 346
Δύο δίκαι 57
Ἑβδομὰς ταπεινώσεως καὶ προσευχῆς .. 284
Ἑβδομάδος Παγκοσμ. Προσευχῆς, πρόγραμμα 315
Ἐγερτήριον, τὸ 294
Εἰδοποιήσεις 32, 160
Εἰρήνην, θὰ ἔχωμεν ἆρά γε 88
Ἐλεύθεροι, οἱ ἀληθῶς 65
Ἐπιστολαὶ συνδρομητῶν 157
Ἐπὶ τῷ Νέῳ Ἔτει 2
Εὐαγγελικὴ Ἀναμόρφωσις ἐν Ἑλβετίᾳ, ἡ, 245, 279, 307
Εὐαγγελικῆς μαρτυρίας, ἀνάγκη 128
Εὐαγγελίου, τὸ μήνυμα τοῦ 174
Ζωὴ καὶ θάνατος 229
Θεία κλῆσις, ἡ 129
Θεολογία ἐπιστημονικὴ 236
Θεομηνίαι, τί μᾶς διδάσκουν αἱ 363
Θεοῦ, ἡ ἀγαθότης τοῦ 124
Θεοῦ, ἡ παντογνωσία τοῦ 361
Ἰησουῖται, οἱ 145
Ἱστορικὸν πλαίσιον τῶν Γραφικῶν ἐρευνῶν, τὸ 241
Κίνας καὶ Ἰαπωνίας, οἱ Χριστιανοὶ τῆς 53
Κοινωνία τοῦ φωτός, ἡ 193
Κυριακὴν ἢ Σάββατον 23
Κυριακὸν Σχολεῖον, τὸ 253
Κυριακοῦ Σχολείου, Διεθνῆ Μαθήματα 29
Κῶδιξ Ἁγ. Γραφῆς, ὁ ἀρχαιότατος 93
Λίβιγκστον Δαβὶδ 184
Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ ἀδέσμευτος 321
Λύπη καὶ χαρὰ 100
Μνήσθητί μου, Κύριε 104
Μύρον, τὸ 117
Νέον Ἔτος 1932, τὸ 1
Νεο-ελληνικῆς Βίβλου, ἱστορία τῆς ... 350
Νινευή, ἀνασκαφαὶ ἐν 217
Πείραμα καὶ πεῖρα 201
Πεντηκοστὴ 161
Πλήρωμα τοῦ χρόνου, τὸ 353
Πνευματικὴ λατρεία 257
Πνευματικὸς Ὁδηγὸς 70, 106
Ποικίλα 32, 63, 96, 159, 192, 224, 255, 283
Πόλεμος, αὐτὸς εἶναι ὁ 90
Πολυτελείας, περὶ 223
Προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὁ 268
Προτεσταντισμὸς Ἠπειρ. Εὐρώπης 81
Προφητεῖαι Ἁγ. Γραφῆς, αἱ 18, 49
Πρωτοχρονιᾶς, ἡ ἡμερομηνία τῆς 22
Σοφία τοῦ κόσμου, ἡ 165
Τελειότης τῶν Γραφῶν, ἡ ἄφθαστος .. 326
Χριστιανικὴ ἑνότης 7
Χριστιανικὴ κοινότης, μοναδικὴ 285
Χριστιανικὴ τελειότης 38
Χριστιανικὸν τόλμημα, τὸ 47
Χριστιανισμοῦ, ἐπίδρασις τοῦ 114
Χριστιανισμὸς χλιαρὸς 234
Χριστιανισμὸς ἐν Περσίᾳ, ὁ 120
Χριστιανός, παρ' ὀλίγον 66
Χριστιανός, τί ἐστι 169
Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ 132
Χριστὸς καὶ τὸ ἐργατικὸν ζήτημα 126
Χριστὸς παρὰ τὴν θύραν, ὁ 33
Χριστοῦ, τὰ πάθη τοῦ 98
Χρυσοστόμου Περὶ προσευχῆς 91
Ὡπλισμένη ἀνθρωπότης 55
Ὡς τὰ παιδία 304